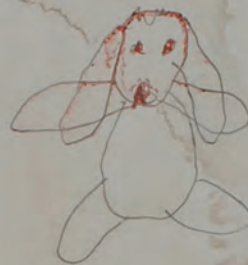

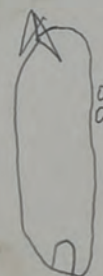
6

7

1

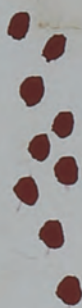
di-

l'esp-

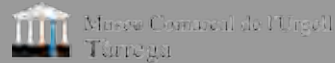
////

Joanpere Massana

Del llibre de l'aigua:
com a titelles

organitza

col·labora

IL TORCHIO
GALLERIA D'ARTE

CONSTANTINI
ARTE CONTEMPORANEA

bonart cultural

patrocina

Edita: Xarxa de Museus de les Terres de Lleida i Aran

Coordinació: Carme Bergés Saura. Museu Comarcal de Cervera

Fotografia, disseny i maquetació: Integrum

Assessorament lingüístic: Servei Comarcal Català de la Segarra

ISBN: 978-84-606-5242-7

Dipòsit legal: L-38-2011

Tots els drets reservats.

La reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol procediment, resten rigorosament prohibides.

Exposició:

Coordinació: Xarxa de Museus de les Terres de Lleida i Aran:

Carme Bergés. Museu Comarcal de Cervera

Jaume Espinagosa. Museu Comarcal de l'Urgell-Tàrraga

Carme Alós. Museu de la Noguera

Montserrat Macià. Museu de Lleida: diocesà i comarcal

Calendari: Museu Comarcal de Cervera: del 18 de febrer al 24 d'abril de 2011
Museu Comarcal de l'Urgell-Tàrraga: del 6 de maig al 12 de juny de 2011
Museu de la Noguera: del 22 de juny al 21 d'agost de 2011
Museu de Lleida: del 6 de setembre al 13 de novembre de 2011

Joanpere Massana

Del llibre de l'aigua:
com a titelles

Com a titelles hem rodolat en aquest riu... Com a còdols hem arribat fins aquí...

Como marionetas hemos rodado en este río... Como guijarros hemos llegado hasta aquí...

Like puppets we have rolled in this river... Like pebbles we have come to this place...

Joanpere Massana

Una aposta dels museus de Lleida i una proposta creativa de Joanpere Massana

Carme Bergés Saura

Xarxa de Museus de les Terres de Lleida i Aran

L'aposta

Tot just fa un any escàs presentàvem el Pla estratègic de la Xarxa de Museus de les Terres de Lleida i Aran que establia les línies directrius sobre les quals havíem de treballar un conjunt de museus als quals, tot i que diversos quant a estructura, contingut i abast, ens uneix una mateixa voluntat de viure en i per un territori concret.

D'una banda som del tot conscients, i així ho demostra la tasca realitzada històricament per tots i cadascun dels museus que formem part de la Xarxa, de la necessitat de conservar, estudiar i difondre el nostre patrimoni existent. D'altra banda, però, volíem anar una mica més enllà no només en el disseny de noves activitats, més atractives i que impliquen un treball en equip, sinó també en les nostres atribucions.

Volem crear nous ponts de diàleg entre les institucions museístiques, enteses com a vigies experts del patrimoni, i els creadors que viuen i treballen a casa nostra, entesos amb una doble condició de creadors -amb caràcter universal- i de representants i/o ambaixadors d'un territori propi i comú.

En aquest context es planteja la iniciativa que ara us presentem. Amb l'exposició de l'artista de Ponts, **Joanpere Massana**, iniciem un cicle que, any rere any, ha de convertir les sales d'exposicions dels diferents museus que conformem la Xarxa en escenari i plataforma de les propostes artístiques actuals amb la ferma voluntat d'esdevenir **suport** i alhora **impuls** als nostres creadors.

La proposta

El llibre de l'aigua: com a titelles, de Joanpere Massana

Observant l'obra del Joanpere Massana m'han vingut involuntàriament a la memòria dues paraules d'enunciat ben senzill però de continguts múltiples i rics: **viatge** -com a recerca interior de l'artista i descoberta sensitiva i emotiva de l'espectador- i **geografia**, millor en plural, **geografies** -que es construeixen sobre elements físics reconeguts per mostrar-nos retrats interiors on reflectir-nos.

Potser és estrany, però així m'agradat definir aquest llibre pintat: com

un convit a acompanyar l'artista en el seu viatge, que serà també el nostre, i que ens portarà des de la infantesa -personal però també la primera edat de l'home- a la vellesa per unes geografies -físiques i sensitives- molt pròpies però alhora universals.

El joc proposat per Joanpere Massana, de sobte, es fa evident. No hi ha un sense l'altre, no hi ha negre sinó és sobre blanc, no hi ha quietud sense tempesta, no hi ha viatge sense port, ni moviment sense aturada, ... i així podríem continuar fins descobrir totes i cadascuna de les obres que conformen aquesta edició del llibre de l'aigua. Al transcurs del temps o l'aigua que corre es contraposa la permanència de les coses o l'àncora del vaixell. Al peluix suau i blanc que defineix una infantesa ingènua es contraposa l'acer dur i fred que defineix el pas del temps i la pèrdua d'una ja enyorada innocència. Al concepte de viatge-vaixell (moviment positiu) es contraposa l'àncora (prejudicis, valors enquistats que no ens deixen avançar...?). A la fluïdesa tranquil·la de l'aigua o del còdol que flota i pren forma es contraposa la pedra que pesa i cau deixant empremta. A la descoberta i curiositat constant, la certesa.

En definitiva, tot un seguit d'icones que constitueixen un veritable diccionari intel·lectual propi amb el qual l'artista juga per definir un univers en constant diàleg.

Aquest *Llibre de l'aigua: com a titelles* és el darrer capítol d'un llibre total que ha anat desenvolupant-se, creixent i reescrivint-se des que el 2007 es presentés a Nàpols el seu primer lliurament sota el títol genèric **El libro dell'acqua**. Joanpere Massana tanca, doncs, un cicle més en la seva trajectòria, podríem dir bibliòfila (i segueixo, en aquest cas fidelment l'entrada que apareix al diccionari: *edició especial per determinar característiques de raresa, de relligadura, d'il·lustració, etc*). El llibre de l'aigua (en les seves diferents edicions de 2007 a 2011), El llibre dels arbres (2006), El llibre dels núvols (2004), Un llibre per la Jana (2003), El llibre dels jocs (2002) són les seves particulars edicions altament treballades fins a detalls subtils i exquisits com ara la simulació de relligats, els tipus de papers i els formats utilitzats en una simbiosi perfecta amb l'obra en si.

Joanpere Massana és, a més a més i tal com demostra el seu treball artístic i també el professional un gran i expert coneixedor dels llenguatges artístics que, al llarg de la nostra història més recent, han traduït les inquietuds i necessitats d'una societat en constant moviment i transformació.

L'expressionisme abstracte, amb un caràcter més simbòlic que amb la visceralitat que caracteritza aquest moviment, sembla orientar la seva obra que veu, però, d'altres conceptes apresos. Des d'un concep-

tualisme que preconitzava l'activitat reflexiva que pot i ha de propiciar l'objecte artístic, fins a la importància del procés de transformació, de la manipulació dels materials per arribar a noves construccions que defineixen *l'art povera* o els nous comportaments derivats de moviments més recents que es postulen per una revisió de la noció més tradicional d'espai artístic on s'inscriu l'acció dessacralitzant del collage o les més variades formes d'instal·lacions i intervencions artístiques actuals.

A tot això cal afegir una mirada pròpia que ha sabut crear un llenguatge personal que combina, sense adonar-nos-en, formes d'un gran lirisme amb elements contundents. Altre cop allò que definíem a l'inici d'aquest escrit: a la poesia i l'intimisme -formes subtils, colors suaus, línies suggerents- es contraposa la duresa -icones clares i aïllades que s'imposen en l'espai, colors foscos, introducció d'elements texturats. L'encís de l'obra que compona aquest llibre i, per tant, del llenguatge personal de Joanpere Massana radica precisament en una sàvia i subtil mixió tècnica i conceptual. El paper serà el suport idoni per a l'aparició d'elements externs -resines, fangs, fils, cristalls...- però no l'únic ja que Massana treballa també sobre fusta i tela, alhora que construeix noves escenografies que envaeixen l'espai museogràfic en instal·lacions amb una forta i agredolça càrrega poètica. La creació d'arquetips serà també una constant quasi omnipresent en l'obra d'aquest artista -l'àncora, l'arrel, el número, el peluix, la casa: un intent d'englobar-ho tot en iconografies plenes de significat que ens recorden els nostres lligams (culturals, familiars, emocionals) i les nostres ganes de navegar per mars desconeguts en una recerca tenaç.

Així doncs, confiïem que aquest viatge que iniciem avui amb El llibre de l'aigua de Joanpere Massana es converteixi en una fita important, però no la darrera d'una llarga i profitosa recerca sobre les propostes artístiques dels nostres creadors actuals.

¿Oï que un viatge no comença pas en el moment de posar-nos en camí i no s'acaba quan arriben a la meta? De fet, comença molt abans i, a la pràctica, no s'acaba mai, perquè la cinta de la memòria no deixa de rodar dins nostre, tot i que ja fa temps que no ens moguem del lloc en el sentit físic ...
... El viatge com a paradigma d'esforç i d'indagació, un intent de tastar-ho tot: la vida, el món i a un mateix..

Ryszard Kapuscinski, Viatges amb Heròdot

Mirava a l'horitzó, i esperava la seva resposta... (detall)
150 x 120 cm. Serie El llibre dels arbres (2006)
Col·lecció Perla de Segre

Tres rondalles (d'anti)matèria sense afany de lucre.

Joanpere Massana

Ricard Planas Camps

Crític d'art i director de la revista bonart

Capítol I – La construcció de la matèria i de l'antimatèria: l'estudi-món

Els estudis dels artistes, així com els quiròfans on els metges ajuden a donar a llum, els tallers on els mecànics descomponen els motors amb seu a les parpelles, les aules on els mestres construeixen una consciència i una perspectiva, els tallers on els informàtics formen virus i antivirus o els laboratoris on es generen anticossos... en tots aquests espais la condició humana hi genera ciència i ficció anticipada i, fins i tot, pulsio d'existència al límit. Podem dir que el món està en permanent estudi i el món és un gran estudi, amb tota la seva immensitat i no només quatre parets cranials o totxana. Amb la tecnologia com a bandera, hem creat un estudi universal de neurones interrelacionades, un gran cervell futurista, on es comparteixen des dels universals a vivències de tota mena, fins i tot aquelles que estan a les antípodes de la seva condició tecnològica: una pintura sobre tauló o un simple dibuix a carbonet. Per tant, crear, recrear i ajudar a fer-ho mitjançant totes les possibilitats i gràcies a les capacitats de tots els sentits humans, que tot ho enganxen, és la feina quotidiana de gran part de la humanitat. I l'art no es queda al marge de la vida i del dia a dia. L'art, aquella ficció anticipada que pot no servir per res és una meravella del "sense sentit". Una ficció paradoxalment necessària –tot i no haver-ho de ser– per subsistir enmig de la gèlida negror dels tòpics pessimistes, quan l'ADN dels homínids està també constituït per l'altruisme i la compassió *pures*: mirin sinó aquestes petites coves platòniques fetes matèria i descobriment que pareix en un pis-taller Joanpere Massana. Són obres com mars, per on els vaixells plens d'argonautes i d'utopies pul·lulen recreant mitologies actuals i també pretèrites. Així, el passat esdevé omnipresent mentre l'esqueixem continuadament per fer-ne rajar saba nova, en un jardí de les mil delícies.

Després d'aquest vòmit verbal, es pot pensar que no vull ni explicar l'autor, i menys que el text s'entengui. Fins i tot pot semblar que l'únic interès és l'autocomplaença del que escriuré. Doncs tota la raó i més! I és que si vull alguna cosa –en el cas que la pugui i assoleixi voler– és que el text, com l'obra reproduïda en aquest mecanoscrit del segon origen que teniu entre mans, respiri. No cal entendre-la, cal amarar-se'n, prendre'n els seus aromes –ni que siguin de clavegueram– i llavors,

Amagats en el subsòl de tolls (detall)

sentir-la amb els sentits del cervell. Això ens fa més humans o, al capdavall, complexament humans. Això no es fa amb lectures fugisseres, ni amb ulls de clínex sinó amb esforç i atenció, ja que les creacions del català són imatges que juguen en primer terme a l'alegria dels infants, a la descoberta dels encants perduts en les primers percepcions. Unes percepcions primerenques que es potencien amb tocs de suposada puerilitat gràcies a colors àcids i estridents que contrasten amb la resta de la composició. A poc a poc, els gruixos de blanc impol·lut i rutilant de matèria –o de l'antimatèria de blanc de porositat extrema del paper– ens precipiten cap a latifundis de reflexió, on paratges hirsuts de textures ignotes –i sovint només delimitats pel negre– ens escarneixen de les subtileses cromàtics de l'inici del camí. Indrets, on de vegades confonem les arrels amb les esquerdes, i de vegades de les esquerdes en surten arrels... Terres àrides i fèrtils de matèria gris on el negre, l'energia pura del cosmos, atrapa els objectes i els estampa contra els suports. Negre delicat o potent que es combina en cada sèrie. Tot plora negre i roig sota una tapís de blanc trencat. I els esgrafiats no volen morir. *Grattage, pintura informal i de suport surface* amb tocs de fetitxisme surreal. L'herència del segle XX que no para de voler-se fer veure –referents que són la mare dels ous!– i que en part cal sacrificar, com en el mite d'Edip i Electra. Però les obres no tenen aturador i proclamen, des de la lletania, un lema: “De les restes aprendràs el que pots ser”. Podem resumir doncs: Joanpere Massana retrata ombres i restes, estigmes i absències. La pasta de paper i la fusta en són els seus millors aliats. I així cada vegada que escoltem el silenci, ens recordem d'aquests silencis que criden en forma de dues dimensions i també dels ninots i nines sacrificats per amor a l'art.

Capítol II – La permanència i la peregrinació del cos-joguina

El cos és una creació, un cànon multiforme que Aristòtil va poder explicar per primer cop en les seves múltiples representacions. I ho féu gràcies a entendre la flexibilitat i subtilitat del llenguatge de les paraules en relació amb el llenguatge de les imatges. Un cos que pot tenir una descendència en forma de criatura o de la seva representació: una joguina. En aquest camí, l'art hi ha disfrutat i alguns joguets són la recreació transformada, deformada, antiesculpida, emfasitzada, ridiculitzada o caricaturitzada del cos humà que llavors els creadors han emprat com a leitmotiv. I en aquest sentit dos opcions: les joguines fetes per autors, com les de Joaquim Torres-Garcia o de Paul Klee, o la reutilització, el reciclatge d'aquests objectes per generar obra nova, com fou el

cas d'autors com Modest Cuixart. Una sèrie impressionant, la d'aquest internacional creador català, que va presentar per primer cop a la galeria René Metras de Barcelona amb gran rebombori. Eren ninots –com homes– esclafats per una terrible guerra civil. Ninots, infants morts pels carrers de totes les ciutats. La tensió, el drama fet reivindicació i alhora poesia. Quan vaig veure aquestes homenots de Massana penjats al sostre vaig recordar, ni que sigui vagament Cuixart. També, com no, tots aquells individus menuts tenien un deix més tètric en l'artista nascut a Barcelona. Semblaven més la pel·lícula del nen Chucky, el ninot diabòlic dels anys 80, que els ninots-escultures de Joanpere Massana, on l'accent és més d'escultura egípcia amb posat hieràtic. Sorrejats de vermellós terra i de textura granulada. Homes de peluix que semblen sortits de les faules del manuscrit “El llibre de les bèsties” de Ramon Llull. Bèsties com som humans a la recerca del temps perdut i de la consciència superada per la tècnica. Amb tot, les joguines no deixen de ser cossos de ficció –alter egos metafòrics– que tan juguen en un món d'infants “menuts” com d'infants “grans”. Són, sens dubte, realitats paral·leles que reconeixem, tot i que ens costi. La instal·lació que presenta Massana apel·la una mica a tot aquest esperit. Fa volar la imaginació, el silenci, ens endinsa vers un home manipulable, putxinel·li, un home baldufa i, per altra part, apel·la al sentit del menut freudià que duem a dins.

Capítol III – Un “prefaci final” comestible

L'estudi d'un artista. L'experiència de veure un taller *in situ*, en aquest cas, al municipi lleidatà de Ponts. De gaudir d'aliments-obres incomedibles per a la llengua, però no pel paladar. Que són matèria, energia, només digeribles per als ulls-neurones. Pintures, instal·lacions, dibuixos, escultures, gravats, collages que s'oloren mentre respiren de la flaire cosmopolita i de l'arrelament a un territori tel·lúric, on els troncs es transformen en vaixells. Paratges que l'homínid quotidià interioritza i, ensem, discrimina com una titella en un lloc estrany. Passejar-se per un univers paral·lel, com a la teoria de cordes, no ha esta mai una ficció sinó que vivim en realitats complementàries i paral·leles a totes hores. Només cal aprehendre-les. Així, els estudis en són exemples. Tallers que són cuines d'art, autoretrats viscerals del propietari, sempre a farcir d'aliment per al cervell, antigament dit ànima. Els estudis són com núvols per trobar l'origen. Són els *santa sactorum*, volen ser interrogats, igual com es mira pel mirall de Perseu, per acabar buscant com tornar a ser un tot.

Una apuesta de los museos de Lleida y una propuesta creativa de Joanpere Massana

Carme Bergés Saura

Red de Museos de Les Terres de Lleida y Aran

La apuesta

Hace tan solo un año presentábamos el Plan Estratégico de la Red de Museos de Les Terres de Lleida y Aran, que establecía las líneas directrices sobre las que debíamos trabajar un conjunto de museos a los que, a pesar de ser distintos en cuanto a estructura, contenido y alcance, nos une una misma voluntad de vivir en y por un territorio concreto.

Por un lado, somos plenamente conscientes —y así lo demuestra la tarea realizada históricamente por todos y cada uno de los museos que formamos parte de la Red— de la necesidad de conservar, estudiar y difundir nuestro patrimonio existente. Por otro lado, sin embargo, queríamos ir un poco más allá, no solo en el diseño de nuevas actividades, más atractivas y que implican un trabajo en equipo, sino también en nuestras atribuciones.

Queremos crear nuevos puentes de diálogo entre las instituciones museísticas, entendidas como vigías expertos del patrimonio, y los creadores que viven y trabajan en Cataluña, entendidos con una doble condición de creadores —con carácter universal— y representantes y/o embajadores de un territorio propio y común.

En este contexto se plantea la iniciativa que ahora os presentamos. Con la exposición del artista de Ponts, Joanpere Massana, iniciamos un ciclo que, año tras año, debe convertir las salas de exposiciones de los diferentes museos que conformamos la Red en escenario y plataforma de las propuestas artísticas actuales con la firme voluntad de convertirnos en apoyo y a la vez impulso para nuestros creadores.

La propuesta

«Del llibre de l'aigua: com a titelles», de Joanpere Massana

Observando la obra de Joanpere Massana me han venido involuntariamente a la memoria dos palabras de enunciado bien sencillo, pero de contenidos múltiples y ricos: viaje —como búsqueda interior del artista y hallazgo sensitivo y emotivo del espectador— y geografía, o mejor en plural, geografías —que se construyen sobre elementos físicos reconocidos para mostrarnos retratos interiores en los que reflejarnos.

Tal vez es raro, pero así me ha gustado definir este libro pintado: como una invitación a acompañar al artista en su viaje, que será también el nuestro, y que nos llevará desde la infancia —personal pero también la primera edad del hombre— hasta la vejez por unas geografías —físicas y sensitivas— muy propias pero a la par universales.

El juego propuesto por Joanpere Massana, de repente, resulta evidente. No hay uno sin el otro, no hay negro si no es sobre blanco, no hay quietud sin tormenta, no hay viaje sin puerto, ni movimiento sin parada... y así podríamos continuar hasta descubrir todas y cada una de las obras que forman esta edición del libro del agua. Al transcurso del tiempo o al agua que corre se contraponen la permanencia de las cosas o el ancla del barco. Al peluche suave y blanco que define una infancia ingenua se contraponen el acero duro y frío que define el paso del tiempo y la pérdida de una ya añorada inocencia. Al concepto de viaje-barco (movimiento positivo) se contraponen el ancla (¿prejuicios, valores enquistados que no nos dejan avanzar...?). A la fluidez tranquila del agua o del guijarro que flota y coge forma se contraponen la piedra que pesa y cae dejando huella. Al descubrimiento y la curiosidad constante, la certeza. En definitiva, toda una serie de iconos que constituyen un verdadero diccionario intelectual propio con el que el artista juega para definir un universo en constante diálogo.

Este «Del llibre de l'aigua: com a titelles» ['Del libro del agua: como títeres'] es el último capítulo de un libro total que ha ido desarrollándose, creciendo y reescribiéndose desde que en 2007 se presentase en Nápoles su primera entrega bajo el título genérico de «Il libro dell'acqua». Joanpere Massana cierra,

pues, un ciclo más en su trayectoria, podría decirse bibliófila (y sigo en este caso fielmente la entrada que aparece en el diccionario: 'edición especial por determinadas características de rareza, de encuadernación, de ilustración, etc.'). «El llibre de l'aigua» ['El libro del agua'], en sus diferentes ediciones de 2007 a 2011; «El llibre dels arbres» ['El libro de los árboles'], 2006; «Lo llibre dels núvols» ['El libro de las nubes'], 2004; «Un llibre per la Jana» ['Un libro para Jana'], 2003, y «Lo llibre dels jocs» ['El libro de los juegos'], 2002, son sus particulares ediciones altamente trabajadas hasta detalles sutiles y exquisitos como la simulación de encuadernaciones, los tipos de papeles y los formatos utilizados en una simbiosis perfecta con la propia obra.

Joanpere Massana es, además y tal y como demuestra su trabajo artístico y profesional, un gran y experto conocedor de los lenguajes artísticos que, a lo largo de nuestra historia más reciente, han traducido las inquietudes y necesidades de una sociedad en constante movimiento y transformación.

El expresionismo abstracto, con un carácter más simbólico que con la visceralidad que caracteriza este movimiento, parece orientar su obra que, sin embargo, bebe de otros conceptos aprendidos. Desde un conceptualismo que preconizaba la actividad reflexiva que puede y debe propiciar el objeto artístico hasta la importancia del proceso de transformación, de la manipulación de los materiales, para llegar a nuevas construcciones que definen el arte pobre o los nuevos comportamientos derivados de movimientos más recientes, que se postulan por una revisión de la noción más tradicional de espacio artístico donde se inscribe la acción desacralizante del collage o las más variadas formas de instalaciones e intervenciones artísticas actuales.

A todo esto hay que añadir una mirada propia que ha sabido crear un lenguaje personal que combina, sin que nos demos cuenta, formas de un gran lirismo con elementos contundentes. Una vez más, lo que definíamos al inicio de este escrito: a la poesía y al intimismo —formas sutiles, colores suaves, líneas sugerentes— se contraponen la dureza —iconos claros y aislados que se imponen en el espacio, colores oscuros, introducción de elementos texturados. El encanto de la obra que compone este libro y, por lo tanto, del lenguaje personal de Joanpere Massana radica precisamente en una sabia y sutil mixtión técnica y conceptual. El papel será el soporte idóneo para la aparición de elementos externos —resinas, barros, hilos, cristales...—, pero no el único, ya que Massana trabaja también sobre madera y tela, al tiempo que construye nuevas escenografías que invaden el espacio museográfico en instalaciones con una fuerte y agridulce carga poética. La creación de arquetipos será también una constante casi omnipresente en la obra de este artista —el ancla, la raíz, el número, el peluche, la casa: un intento de englobarlo todo en iconografías llenas de significado que nos recuerdan nuestros vínculos (culturales, familiares, emocionales) y nuestras ganas de navegar por mares desconocidos en una búsqueda tenaz.

Así pues, confiamos que este viaje que iniciamos hoy con «Del llibre de l'aigua» de Joanpere Massana se convierta en un hito importante, pero no el último, de una larga y provechosa búsqueda sobre las propuestas artísticas de nuestros creadores actuales.

Al fin y al cabo, el viaje no empieza cuando nos ponemos en ruta, ni acaba cuando alcanzamos el destino. En realidad empieza mucho antes y prácticamente no se acaba nunca porque la cinta de la memoria no deja de girar en nuestro interior por más tiempo que lleve nuestro cuerpo sin moverse de sitio. [...] un viaje [...], el cual ha de ser entendido como un esfuerzo e indagación, como un intento de conocerlo todo: la vida, el mundo, a sí mismo.

Ryszard Kapuscinski, Viajes con Heródoto

Tres cuentos de (anti)materia sin afán de lucro

Joanpere Massana

Ricard Planas Camps

Crítico de arte y director de la revista Bonart

Capítulo I - La construcción de la materia y la antimateria: el estudio-mundo

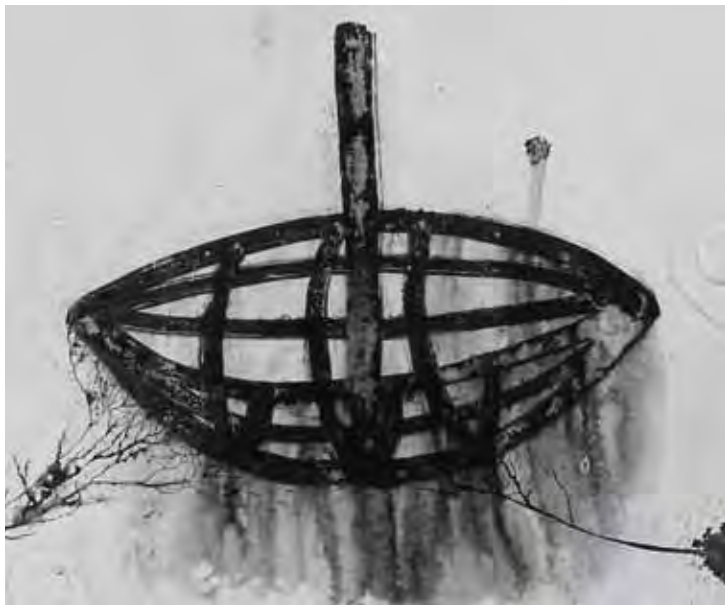
Los estudios de los artistas, así como los quirófanos donde los médicos ayudan a dar a luz, los talleres donde los mecánicos descomponen los motores con sebo en los párpados, las aulas donde los maestros construyen una consciencia y una perspectiva, los talleres donde los informáticos forman virus y antivirus o los laboratorios donde se generan anticuerpos... en todos estos espacios la condición humana genera ciencia y ficción anticipada e, incluso, pulsión de existencia al límite. Podemos decir que el mundo está en permanente estudio y el mundo es un gran estudio, con toda su inmensidad y no solo cuatro paredes craneales o ladrillo. Con la tecnología como bandera, hemos creado un estudio universal de neuronas interrelacionadas, un gran cerebro futurista, en el que se comparten desde los universales hasta vivencias de todo tipo, incluso aquellas que están en las antípodas de su condición tecnológica: una pintura sobre tablón o un simple dibujo a carbón. Por lo tanto, crear, recrear y ayudar a llevarlo a cabo mediante todas las posibilidades y gracias a las capacidades de todos los sentidos humanos, que todo lo engañan, es la tarea cotidiana de gran parte de la humanidad. Y el arte no se queda al margen de la vida y del día a día. El arte, aquella ficción anticipada que puede no servir para nada, es una maravilla del «sin sentido». Una ficción paradójicamente necesaria —aunque no debería serlo— para subsistir en medio de la gélida negrura de los tópicos pesimistas, cuando el ADN de los homínidos está también constituido por el altruismo y la compasión puros: miren si no estas pequeñas cuevas platónicas hechas materia y descubrimiento que pare en un piso-taller Joanpere Massana. Obras como mares, por donde los barcos llenos de argonautas y utopías pululan recreando mitologías actuales y también pretéritas. Así, el pasado se vuelve omnipresente mientras lo desgarramos continuamente para que mane savia nueva, en un jardín de las mil delicias.

Después de este vómito verbal, se puede pensar que no quiero explicar al autor, y menos aun que el texto se entienda. Incluso puede parecer que el único interés es la autocomplacencia del que escribe. ¡Pues toda la razón y más! Y es que si quiero algo —en el caso de que lo pueda y consiga querer— es que el texto, como la obra reproducida en este mecanoscrito del segundo origen que tenéis entre manos, respire. No hay entenderla, hay que impregnarse de ella, tomar sus aromas —ni que sean de alcantarillado— y luego, sentirla con los sentidos del cerebro, esto nos hace más humanos o, en definitiva, complejamente humanos. No se consigue con lecturas huidizas, ni con ojos de clínex. Con esfuerzo y atención, ya que las creaciones del catalán son imágenes que juegan en primer lugar a la alegría de los niños, al descubrimiento de los encantos perdidos en las primeras percepciones. Unas percepciones tempranas que se potencian con toques de supuesta puerilidad gracias a colores ácidos y estridentes que contrastan con el resto de la composición. Poco a poco, los grosores de blanco impoluto y rutilante de materia —o de la antimateria de blanco de porosidad ex-

Tempesta de binaris (detail)

Vaixells d'utopies II (detall)

trema del papel— nos precipitan hacia latifundios de reflexión, donde parajes hirsutos de texturas ignotas —y a menudo solo delimitados por el negro— imitan las sutilezas cromáticas del inicio del camino. Lugares, donde a veces confundimos las raíces con las grietas, y a veces de las grietas salen raíces... Tierras arias y fértiles de materia gris donde el negro, la energía pura del cosmos, atrapa los objetos y los estampa contra los soportes. Negro delicado o potente que se combina en cada serie. Todo llora negro y rojo bajo un tapiz de blanco roto. Y los esgrafiados no quieren morir. Grattage, pintura informal y de Supports-Surfaces con toques de fetichismo surreal. La herencia del siglo XX que no para de querer hacer ver —¡referentes que son el origen!— y que en parte hay que sacrificar, como en los mitos de Edipo y Electra. Pero a las obras no hay quien las pare y proclaman, desde la letanía, un lema: «De los restos aprenderás lo que puedes ser». Podemos resumir pues: Joanpere Massana retrata sombras y restos, estigmas y ausencias. La pasta de papel y la madera son sus mejores aliados. Y así, cada vez que escuchamos el silencio, nos acordamos de estos silencios que gritan en forma de dos dimensiones y también de los muñecos y muñecas sacrificados por amor al arte.

Capítulo II - La permanencia y la peregrinación del cuerpo-juguete

El cuerpo es una creación, un canon multiforme que Aristóteles pudo explicar por primera vez en sus múltiples representaciones. Y lo hizo gracias a que entendió la flexibilidad y sutileza del lenguaje de las palabras en relación con el lenguaje de las imágenes. Un cuerpo que puede tener una descendencia en forma de criatura o de su representación: un juguete. En este camino, el arte ha disfrutado y algunos juguetes son la recreación transformada, deformada, antiesculpida, enfatizada, ridiculizada o caricaturizada del cuerpo humano que entonces los creadores han utilizado como leitmotiv. Y en este sentido, dos opciones: los juguetes hechos por autores, como los de Joaquín Torres García o Paul Klee, o la reutilización, el reciclaje de estos objetos para generar obra nueva, como fue el caso de autores como Modest Cuixart. Una serie impresionante, la de este internacional creador catalán, que presentó por primera vez en la galería René Metras de Barcelona con gran alboroto. Eran muñecos —como hombres— aplastados por una terrible guerra civil. Muñecos, niños muertos por las calles de todas las ciudades. La tensión, el drama hecho reivindicación y a la vez poesía. Cuando vi a estos hombretones de Massana colgados en el techo, recordé, ni que sea vagamente, a Cuixart. También, cómo no, todos esos pequeños individuos tenían un aire más tétrico en el artista nacido en Barcelona. Parecían más bien la película de Chucky, el muñeco diabólico de los años ochenta, que los muñecos-esculturas de Joanpere Massana, donde el acento es más de escultura egipcia con actitud hierática. Enarenados de rojizo tierra y de textura granulada. Hombres de peluche que parecen salidos de las fábulas del manuscrito Libro de las bestias de Ramon Llull. Bestias como humanos que somos a la búsqueda del tiempo perdido y de la consciencia superada por la técnica. Con todo, los juguetes no dejan de ser cuerpos de ficción —alter egos metafóricos— que tanto juegan en un mundo de niños «pequeños» como de niños «grandes». Son, sin duda, realidades paralelas que reconocemos, aunque nos cueste. La instalación que presenta Massana apela un poco a todo este espíritu. Hace volar la imaginación, el silencio, nos sumerge hacia un hombre manipulable, títere, un hombre peonza y, por otra parte, apela al sentido del pequeño freudiano que llevamos dentro.

Capítulo III - Un «prefacio final» comestible

El estudio de un artista. La experiencia de ver un taller in situ, en este caso en el municipio leridano de Ponts. De disfrutar de alimentos-obras incomedibles por la lengua, pero no por el paladar. Que son materia, energía, solo digeribles por los ojos-neuronas. Pinturas, instalaciones, dibujos, esculturas, grabados, collages que se huelen mientras respiran del olor cosmopolita y del arraigo a un territorio telúrico, donde los troncos se transforman en barcos. Parajes que el homínido cotidiano interioriza y, al mismo tiempo, discrimina como una marioneta en un lugar extraño. Pasearse por un universo paralelo, como en la teoría de cuerdas, no ha sido nunca una ficción, sino que vivimos en realidades complementarias y paralelas a todas horas. Solo hay que aprehenderlas. Así, los estudios son ejemplos de ello. Talleres que son cocinas de arte, autoretratos viscerales del propietario, donde el cerebro, antiguamente denominado alma, siempre los tiene que rellenar de alimento. Los estudios son como nubes para encontrar el origen. Son los sancta sanctorum, quieren ser interrogados, al igual que se mira por el espejo de Perseo, para acabar buscando cómo volver a ser un todo.

An initiative of the museums of Lleida and a creative proposal by Joanpere Massana

Carme Bergés Saura

Les Terres de Lleida i Aran Museum Network

The initiative

About a year ago we presented the Strategic Plan for the Les Terres de Lleida i Aran Museum Network, which established the guidelines under which a series of museums was to work; museums that, although diverse in terms of structure, content and scope, are united by the same desire to live in and for a particular region.

On the one hand we are fully aware, as shown by the work undertaken by each of the museums in the network, of the need to conserve, study and make known our existing heritage. On the other, however, we wanted to go a little further, not only in the design of new, more attractive activities that involve teamwork, but also in the extent of our responsibilities.

We wished to build new bridges between museums, understood to be experts in watching over heritage, and the creators that live and work in Catalonia, here with a twofold meaning—in the universal sense—and as representatives and/or ambassadors of their common land.

It was in this context that the initiative we present here arose. With the exhibition of work by Ponts artist Joanpere Massana, we are starting a cycle that, over the years, is to make the halls of the Network museums a stage and platform for current artistic proposals, with the firm aim of becoming a means of supporting and promoting our local creators.

The proposal

'Del llibre de l'aigua: com a titelles', by Joanpere Massana

Observing the work of Joanpere Massana I was suddenly reminded of two words that can be simply stated but have a wealth of meaning: journey—as an internal reconnaissance by the artist, and sensitive and emotional for the spectator—and geography, or rather geographies—built on recognised physical elements to show us internal portraits that reflect us.

It may sound strange, but that is how I have chosen to define this painted book: as an invitation to join the artist on his journey, which will also be ours, and which will take us from childhood—his, but also the first age of man—to old age via a series of geographies—physical and sensitive—which are very personal, but also universal.

The game Joanpere Massana proposes suddenly becomes evident. There's no one without the other, no black if not on white, there's no calm without a storm, no voyage without a port, no movement without a halt... and we could go on like this until we've discovered each and every one of the works in this edition of 'The Book of Water'. As time, or water, goes by, it contrasts with the permanence of things or the ship's anchor. Contrasted with the soft white plush that defines the naïveté of childhood is hard cold steel, which defines the passage of time and the loss of longed-for innocence. Alongside the concept of voyage-ship (positive movement) is the anchor (prejudice, entrenched values that hold us back...?). Contrasting with the peaceful flow of the water or the floating pebble taking shape is the heavy stone that sinks and leaves its mark. Alongside discovery and curiosity is certainty.

In short, a series of icons that constitute a veritable intellectual dictionary that the artist plays with in order to define a universe in constant dialogue.

This 'Del llibre de l'aigua: com a titelles' [From the Book of Water: Like Puppets] is the final chapter of a book that has formed, growing and rewriting itself, since 2007 when the first part appeared in Naples with the generic Italian title 'Il libro dell'acqua'. Joanpere Massana thus closes another cycle in his, what we could term bibliophilic career (and I quote, in this case faithfully, the dictionary entry: special edition due to certain features of rarity, binding, illus-

tration, etc.). 'El llibre de l'aigua' (in its various editions from 2007 to 2011), 'El llibre dels arbres' [The Book of Trees], 2006; 'Lo llibre dels núvols', [The Book of Clouds], 2004; 'Un llibre per la Jana', [A Book for Jana], 2003; and 'Lo llibre dels jocs', [The Book of Games], 2002, are his own private editions painstakingly worked in the finest detail, such as the simulation of bindings, the types of paper and format used in perfect symbiosis with the work itself.

Furthermore, as can be seen from his artistic and professional work, Joanpere Massana is an expert in artistic languages that, throughout our most recent history, have translated the concerns and needs of a society in a constant state of movement and transformation.

Abstract expressionism, of a more symbolic nature than the visceral intensity of the original movement, seems to drive his work, which yet imbibes from other learned concepts. From a conceptualism that advocates (extols the virtues of) the reflexive activity that can and should bring about the artistic object, to the importance of the transformation process, of the handling of materials to achieve new constructions that define poor art or the new behaviour resulting from more recent movements that propose a review of the more traditional notion of artistic space where the desacralising action of the collage or the most varied forms of current artistic installations and interventions are registered.

To all this we must add a look of his own, which has created a personal language that combines, without us realising, shapes of great lyricism with forceful elements. Once again, what we described earlier on: the poetry and intimism—subtle shapes, soft colours, suggestive lines—contrast with hardness—clear, isolated icons that command the space, dark colours, textured elements.

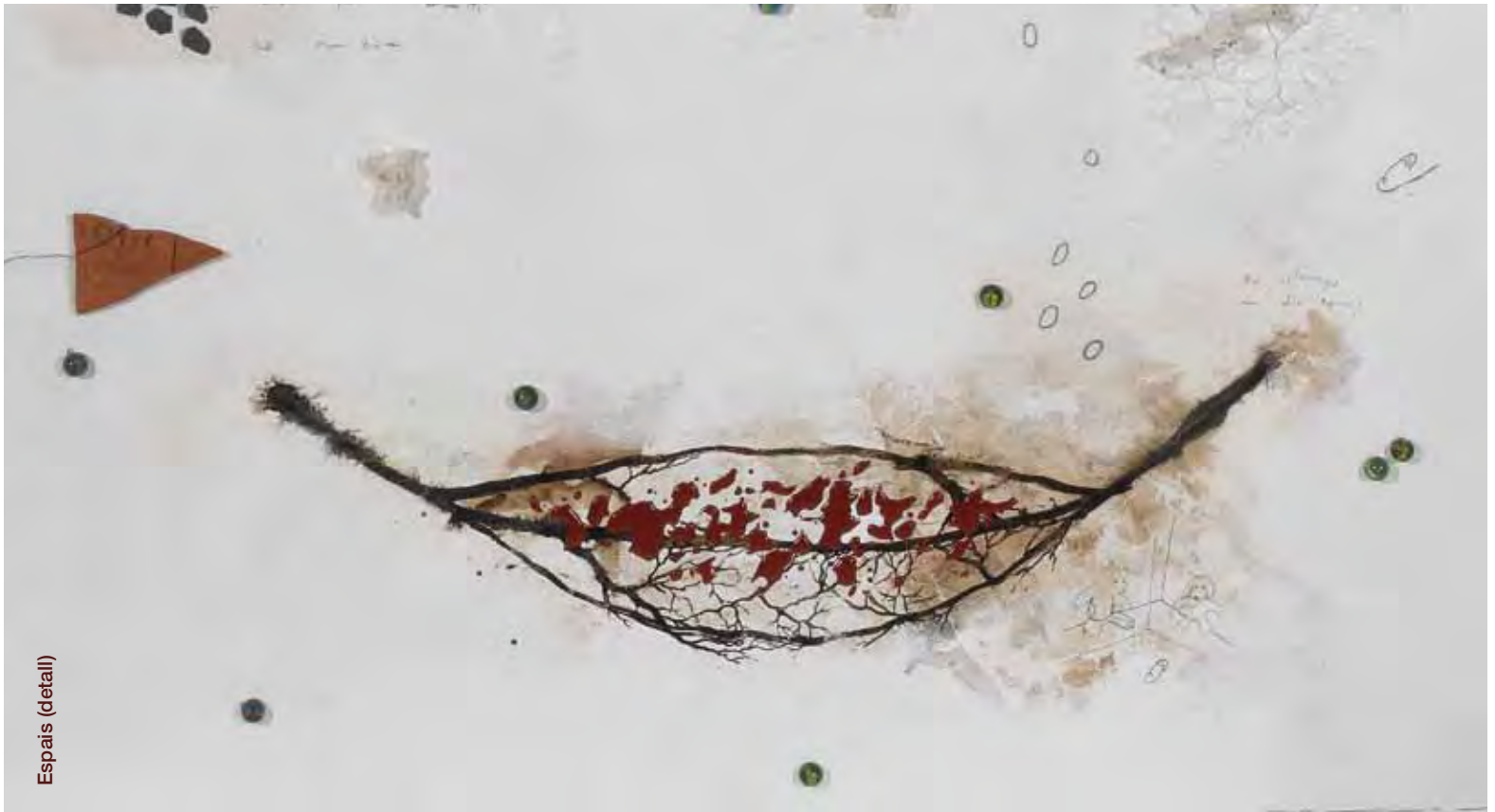
The appeal of the work that makes up this book and, therefore, of Joanpere Massana's personal language, lies in a sage and subtle mixture of technique and concept. Paper is the perfect medium for the external elements—resin, clay, thread, crystals—but not the only one, since Massana also works on wood and canvas, at the same time building new sets that invade the museum space in installations with a strong, bittersweet poetic content. The creation of archetypes is also a virtually omnipresent constant in this artist's work—the anchor, the root, the number, plush, the house: an attempt to encompass everything in iconographs full of meaning that remind us of our ties (cultural, family, emotional) and our longing to sail uncharted seas in tenacious search. We trust that this journey that we begin today with 'Del llibre de l'aigua' by Joanpere Massana becomes a milestone, important but not the only one on this long and worthwhile quest through the artistic proposals of our contemporary creators.

A journey, after all, neither begins in the instant we set out, nor ends when we have reached our door step
once again. It starts much earlier and is really never over, because
the film of memory continues running on
inside of us long after we have come to a physical standstill...
Travel is his vital exertion, his self-justification is the delving into, the struggle to learn -
about life, the world, perhaps ultimately oneself.

Ryszard Kapuscinski, Travels with Herodotus

Aturar-se per poder caminar, caminar per poder aturar-se (detall)

Three not-for-profit tales of (anti)matter

Joanpere Massana

Ricard Planas Camps

Art critic and editor of Bonart magazine

Chapter I – The making of matter and antimatter: the studio-world

Artists' studios, much like operating theatres where doctors help bring babies into the world, workshops where mechanics with oil on their eyelids take engines apart, classrooms where teachers build conscience and perspective, the offices where computer programmers write virus and antiviral programs or the laboratories where antibodies are generated, are places in which the human condition generates science and advance fiction and, even, extreme desire for existence. We could say that the world is under permanent study and the world is a big studio, in all its immensity and not only the four cranial walls or brick ones. Flying the flag of technology, we have created a universal studio of interrelated neurones, a great futuristic brain, where we share from universals to experiences of all kinds, even those diametrically opposed technologically: a painting on board or a simple charcoal drawing. Therefore, creating, recreating and helping to do so by every means, and thanks to the ability of all human senses, which deceive everything, is the daily task of most of humanity. And art does not remain aloof from life and the day-to-day. Art, that advance fiction that may have no practical use, is a marvel of the 'nonsensical'. A paradoxically necessary fiction—although it needn't be—to survive among the icy blackness of pessimistic clichés, when human DNA is also made up of pure altruism and compassion: just take a look at these little platonic caves made matter and discovery to which Joanpere Massana gives birth in an apartment-studio. Works like seas, where ships full of Argonauts and utopias mill around recreating current and bygone mythologies alike. Thus, the past becomes omnipresent while we continually shred for new sap to flow, in the garden of a thousand delights.

After that verbal vomit, you may think I don't want to talk about the artist, and even less that I want you to understand this text. You may even think it's all just self-indulgence on the part of the one who writes. And you'd be absolutely right! If I want anything—if I may and ever get to want—is for the text, like the work reproduced in this manuscript of the second origin that you are reading, to breathe. You don't have to understand it, just soak it up, take in its scent—even if it stinks like a drain—and then, feel it with the senses of your brain, that which makes us more human or, when all's said and done, complexly human. You can't do it with a shy look, or paper hanky eyes. Pay attention, these creations by Massana are images that firstly play at children's happiness, at discovering the charms lost in initial perceptions. Early perceptions that are boosted by touches of supposed childishness in bright acid colours that contrast with the rest of the composition. Gradually, the thickness of the spotless, dazzling white of matter—or the antimatter of the extremely porous white of paper—plunge us towards a ranch of reflection, where bristly spots of unknown texture—often outlined only by black—show us a glimpse of the chromatic subtleties of the start of the road. Places where we sometimes confuse roots with cracks, and sometimes from the cracks roots emerge... Arid and fertile lands of grey matter where black, the pure energy of the cosmos, traps objects and slams them against the supports. Black, delicate or powerful, combined in each series. Everything weeps black and red under an off-white tapestry. And the sgraffiti don't want to die. Grattage, informal and Supports-Surfaces painting with touches of surreal fetishism. The legacy of the twentieth century that keeps wanting to be seen—referents that are the source!—and that we have to sacrifice in part, like in the myths of Oedipus and Elektra. But the works are unstoppable and, from

afar, proclaim a slogan: 'From the remains you will learn what you can be'. We can summarise thus: Joanpere Massana depicts shadows and remains, stigma and absences. Paper pulp and wood are his greatest allies. And so every time we listen to the silence, we remember these silences that scream in two dimensions and also the dolls sacrificed for art's sake.

Chapter II – Permanence and the pilgrimage of the body-toy

The body is a creation, a canon in many forms that Aristotle explained for the first time in his multiple representations. And he did it because he understood the flexibility and subtleness of the language of words as opposed to the language of images. A body that can have descendants in the form of a baby or its representation: a toy. Along the way, art has had fun and some toys are the transformed, deformed, antisculpted, emphasised, ridiculed and caricatured recreation of the human body that the makers have used as a leitmotiv. And in this regard, two options: toys made by artists, such as those by Joaquim Torres-Garcia and Paul Klee, or the reuse, the recycling of these objects to create new works, as in the case of Modest Cuixart. His is an impressive series, shown for the first time at René Metras gallery in Barcelona and causing quite a stir. They were dolls—like men—crushed by a horrendous civil war. Dolls, infants killed on city streets. Tension, drama made demand and, at the same time, poetry. When I saw Massana's little men hanging from the ceiling I was reminded, albeit vaguely, of Cuixart. And, of course, Cuixart's tiny individuals had a much gloomier air about them. They look more like Chucky, from the 80s film, than the sculpture-dolls of Joanpere Massana, more akin to Egyptian sculptures with hieratic attitude. Covered in red earth and grainy in texture. Plush men straight out of the fables in Ramon Llull's Book of Beasts (*Llibre de les bèsties*). Beasts like the humans we are in search of lost time and the conscience overcome by technique. Even so, toys are still fictional bodies—metaphoric alter egos—that play in the world of children of all ages. They are, undoubtedly, parallel realities that we recognise, even though it pains us. Massana's installation appeals somewhat to this spirit. With it imagination takes flight. The silence takes us to a malleable man, a Mr Punch, a spinning top man, and yet it appeals to the sense of the little Freudian man inside us all.

Chapter III – An edible 'final preface'

An artist's studio. The experience of seeing a workshop in situ, in this case in the Lleida town of Ponts, of enjoying foods-works that may be inedible but not unpalatable. They are matter, energy, digestible only for eyes and neurons. Paintings, installations, sketches, sculptures, engravings, collages you can smell while they breathe in the cosmopolitan scent of taking root in an earthly place, where trunks turn into ships. Places that the everyday hominid interiorizes and, at the same time, discriminates like puppet in a strange place. Strolling through a parallel universe, like string theory, has never been fiction; rather we live in complementary parallel realities all the time. One only has to grasp them. Studios are examples of them. Workshops that are art kitchens, visceral self-portraits of that owner, to be stuffed with food by the brain, formerly the soul. Studios are like clouds for finding the source. They are the sanctum sanctorum, they want to be questioned, the way you'd look in Perseus's mirror, to end up seeking how to become whole again.

on canvas

sobre tela

sobre tela

Ourobos III
130 x 270 cm. Mixta sobre tela
Collezione Alfa Wassermann

Com a titelles en un lloc estrany
(Homenatge a Vittorio Costantini)
175 x 175 cm. Mixta sobre tela

De vegades confonem les arrels amb les esquerdes,
de vegades de les esquerdes en surten arrels...
180 x 180 cm. Mixta sobre tela

Tempesta de binaris
130 x 195 cms. Mixta sobre tela

on wood

sobre fusta

sobre madera

Amagats en un subsòl de tolls
150 x 150 cm. Mixta sobre fusta
Col·lecció Ros Roca Group

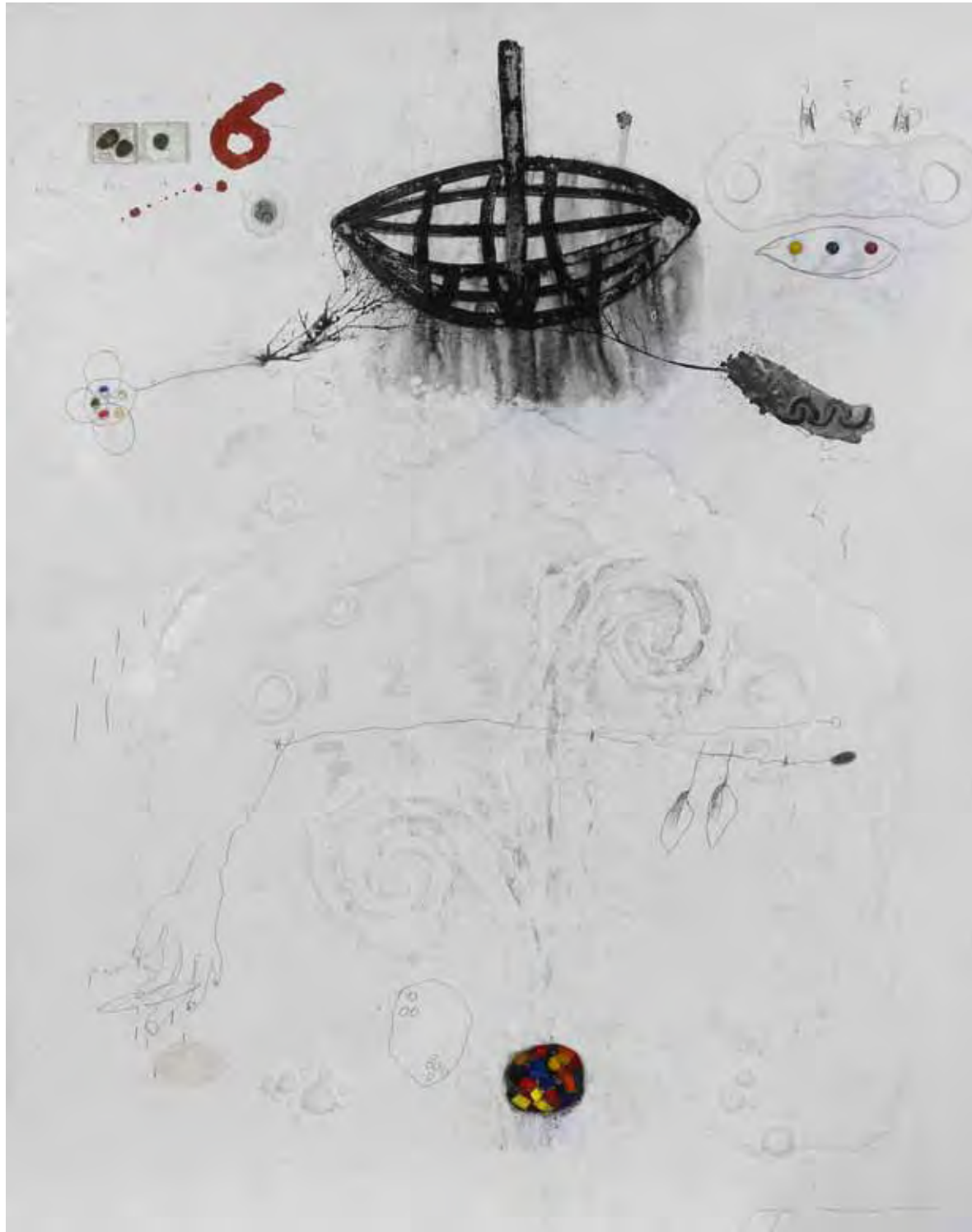

Anna
150 x 150 cm. Mixta sobre fusta

Tornar a parlar
150 x 120 cm. Mixta sobre fusta

Vaixell d'utopies II
150 x 120 cm. Mixta sobre fusta

A B C D E F

L M N O P Q

V W X Y Z

1 2 3 4 5

Utopia
120 x 120 cm. Mixta sobre fusta

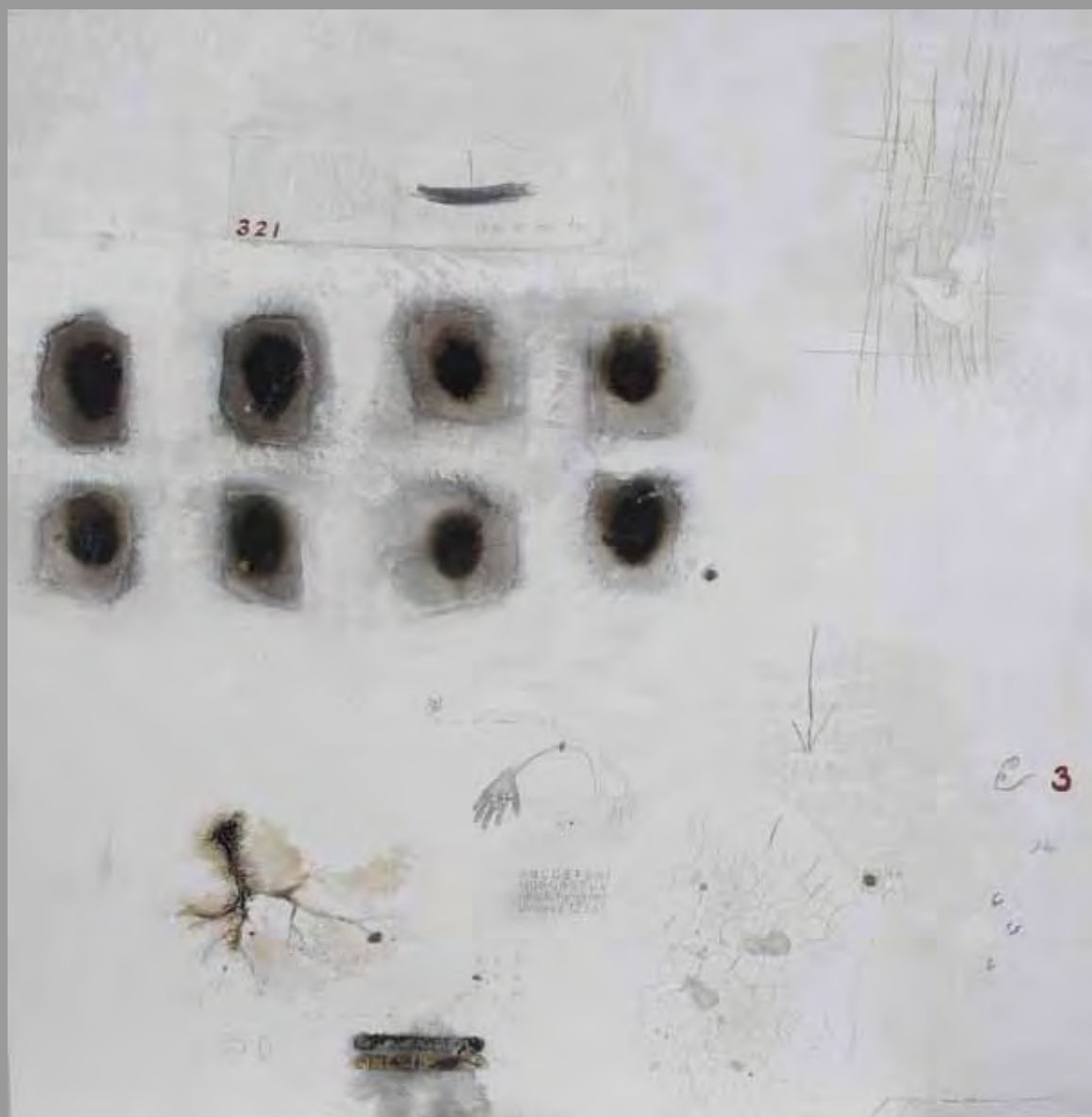
Vaixells de l'imaginari
120 x 120 cm. Mixta sobre fusta

Espais
120 x 120 cm. Mixta sobre fusta

Anna III
120 x 120 cm. Mixta sobre fusta

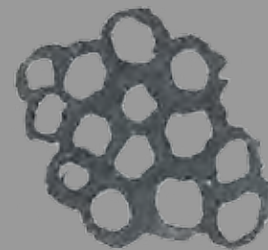
De pas per anar on
120 x 120 cm. Mixta sobre fusta

Esclaus de la bellesa, titelles del destí
100 x 100 cm. Mixta sobre fusta

Tornar a trobar el núvol de l'origen
60 x 60 cm. Mixta sobre fusta

on paper

sobre paper

sobre papel

Mirar pel mirall de Perseu
103 x 102 cm. Mixta sobre paper

Escriure junts un camí nou
103 x 102 cm. Mixta sobre paper

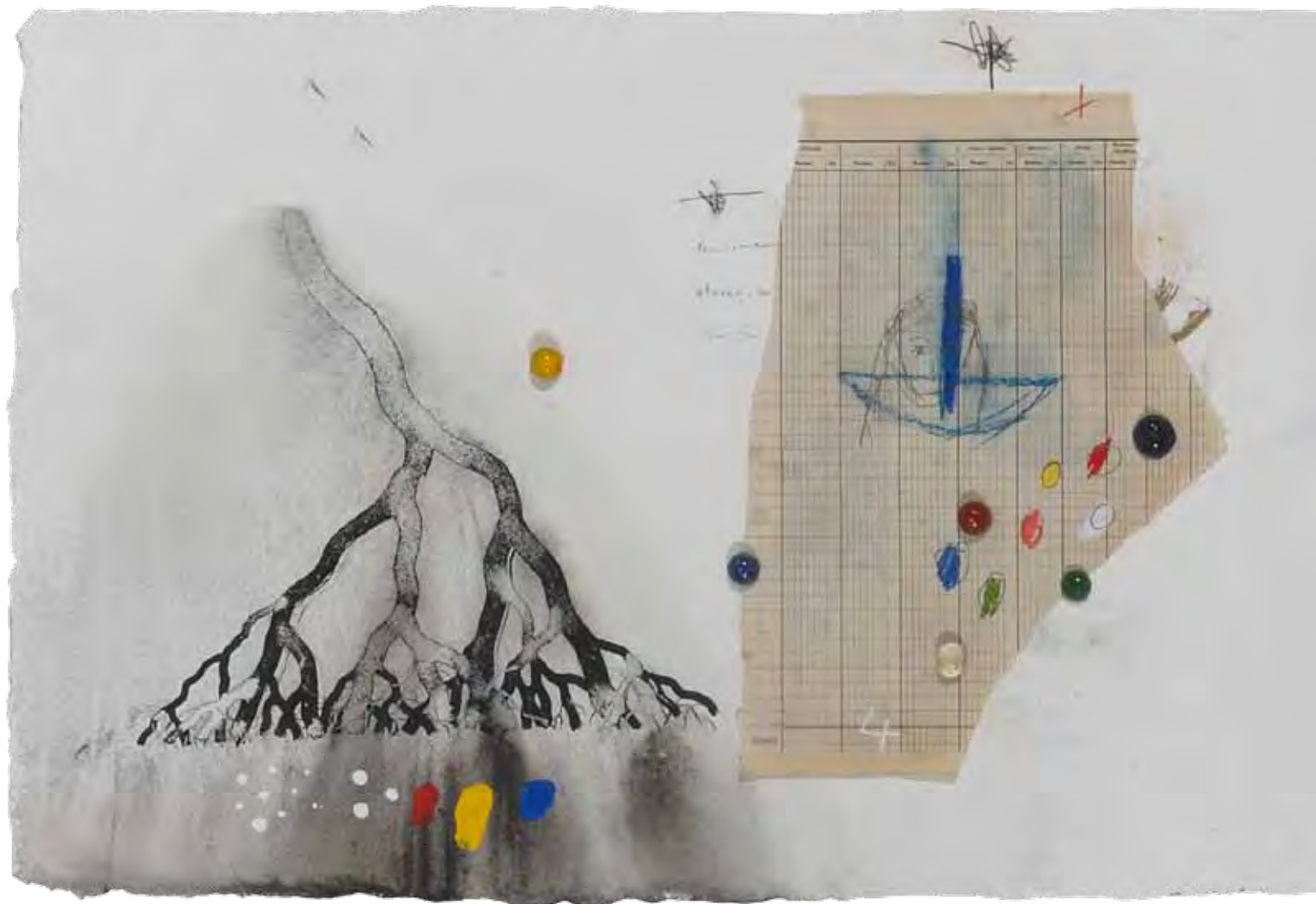
Una petita part de la història XXVII
103 x 102 cm. Mixta sobre paper

Parla II
103 cm. Mixta sobre paper

Tornar a ser un tot
103 cm. Mixta sobre paper

Aturar-se per poder caminar II
42,5 x 123,5 cm. Mixta sobre paper

Cada vegada que escoltavem el silenci
42,5 x 123,5 cm. Mixta sobre paper

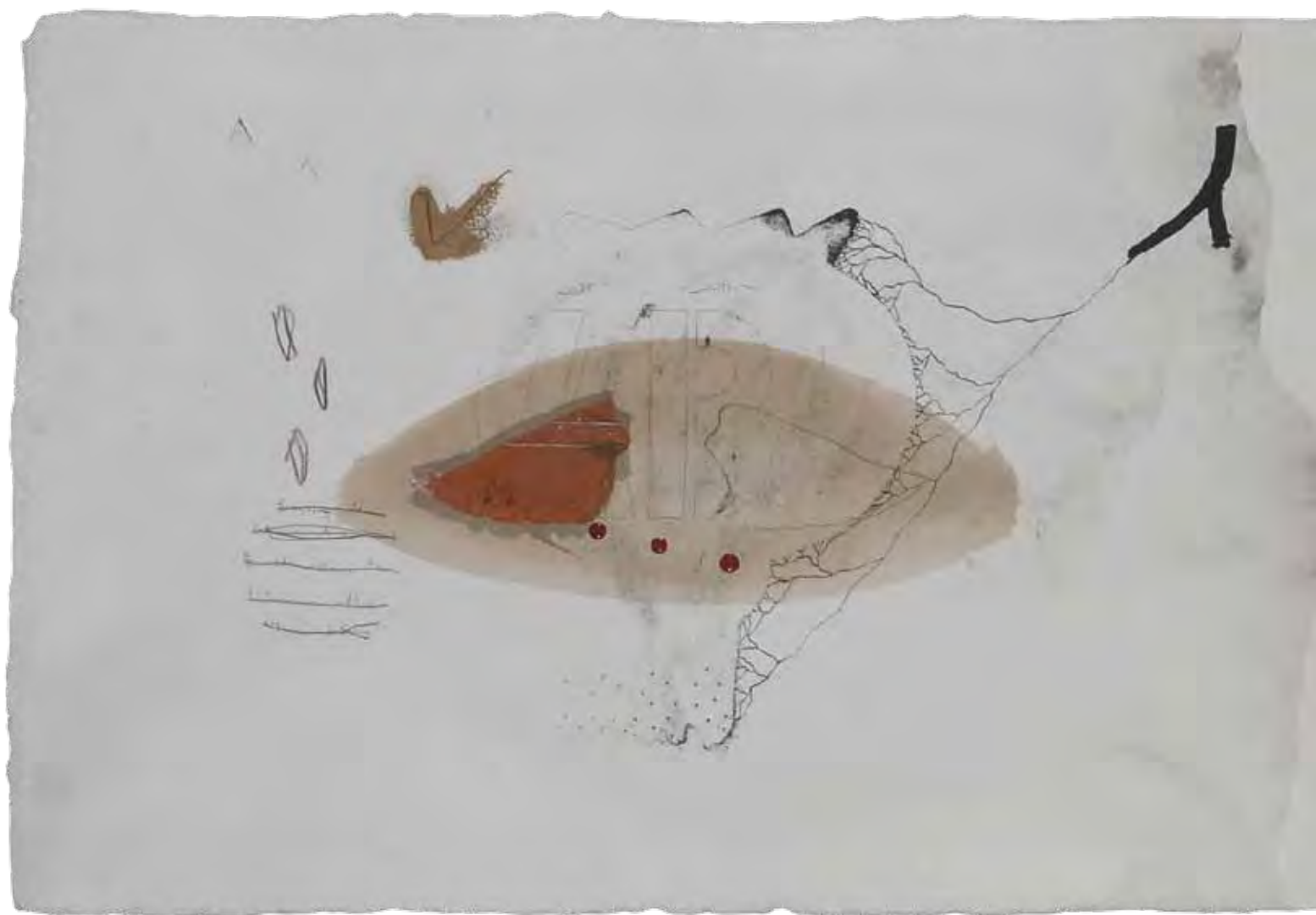

Caminar per poder aturar-se II
42,5 x 123,5 cm. Mixta sobre paper

567 •

En les flors hi trobaràs la poesia
42,5 x 123,5 cm. Mixta sobre paper

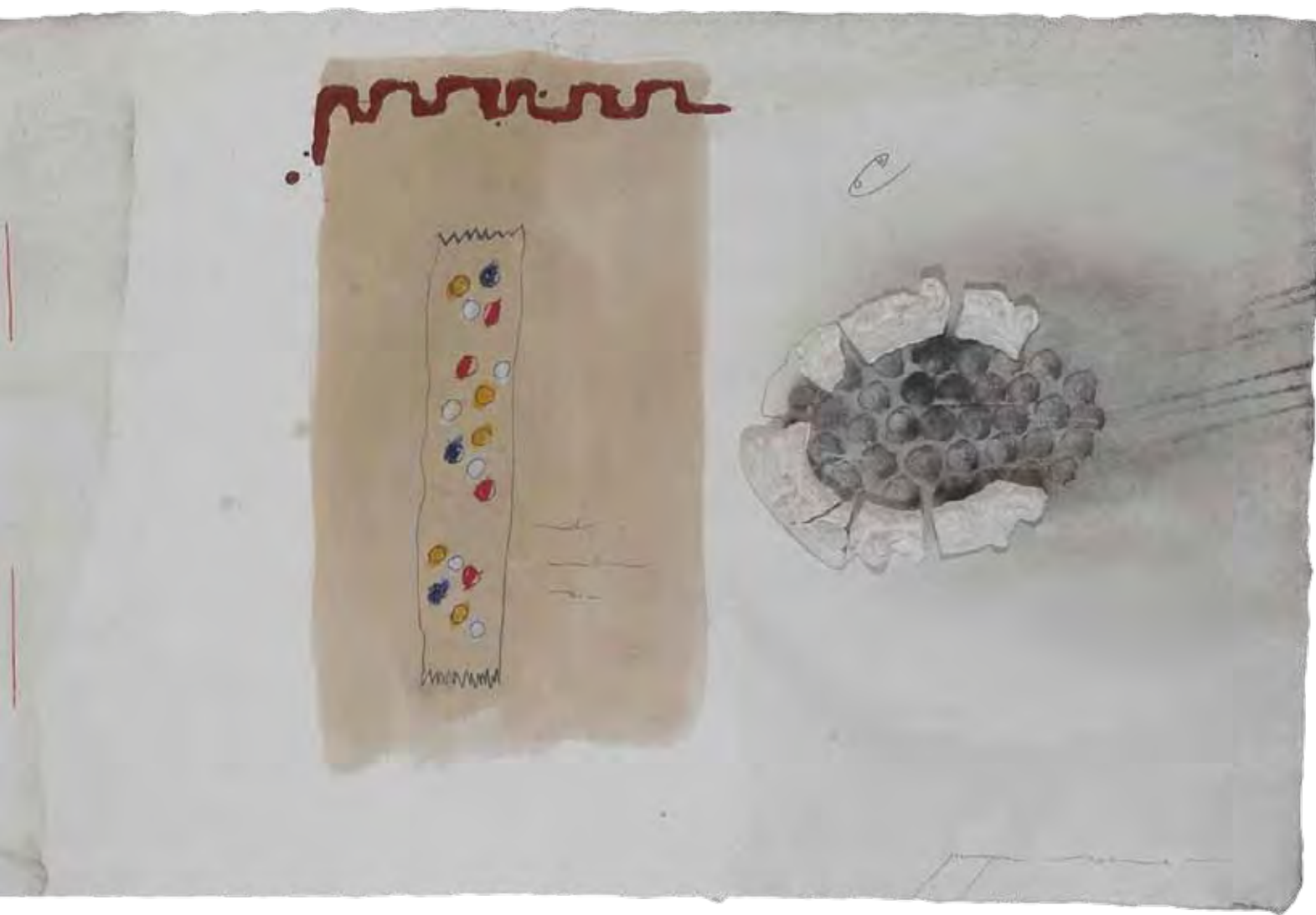
3) A. ...
1) H. ...

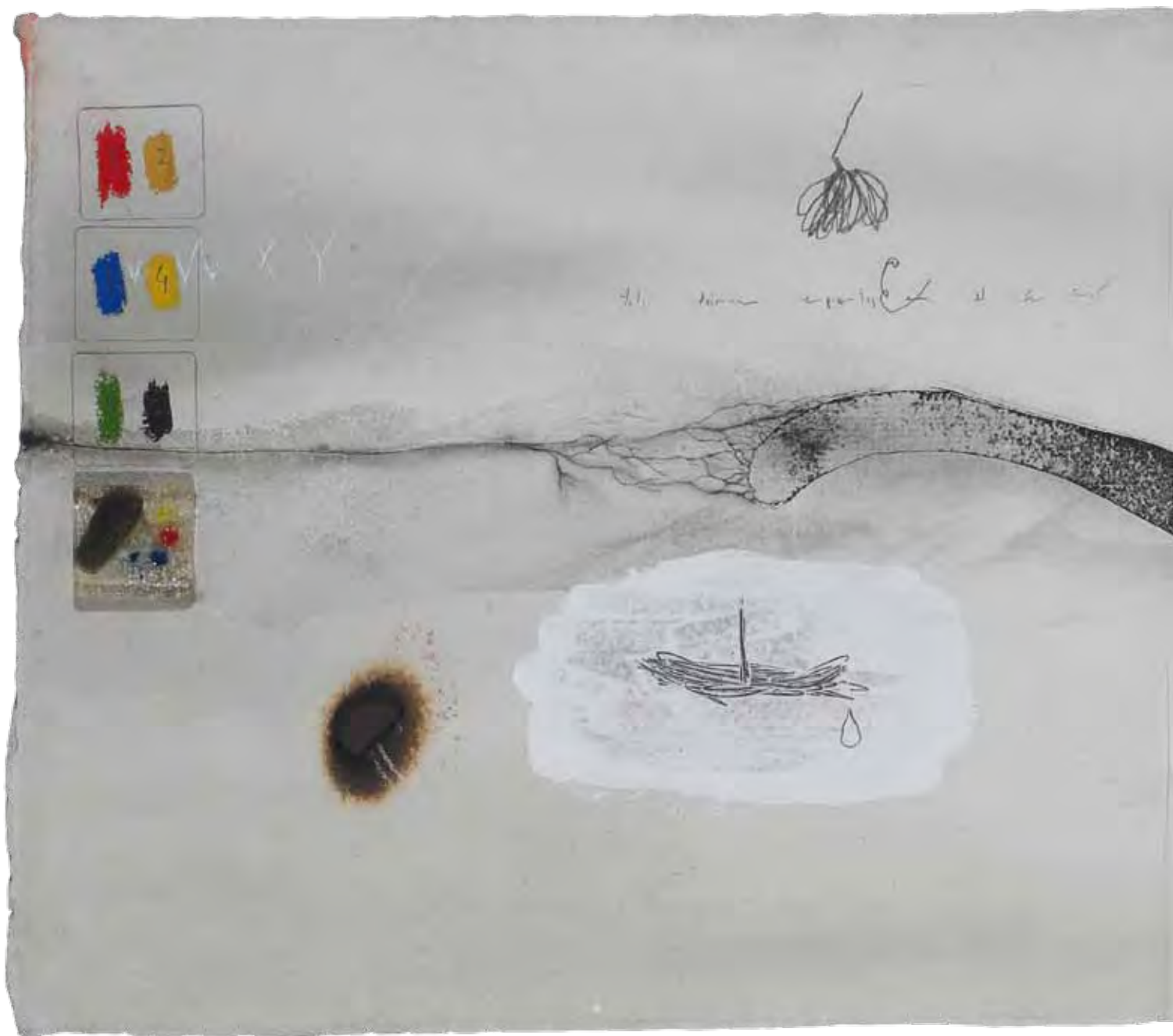

— ka ...
— ...

Vigila amb les trapes de la terra
Mixta sobre paper. 42,5 x 123,5 cm

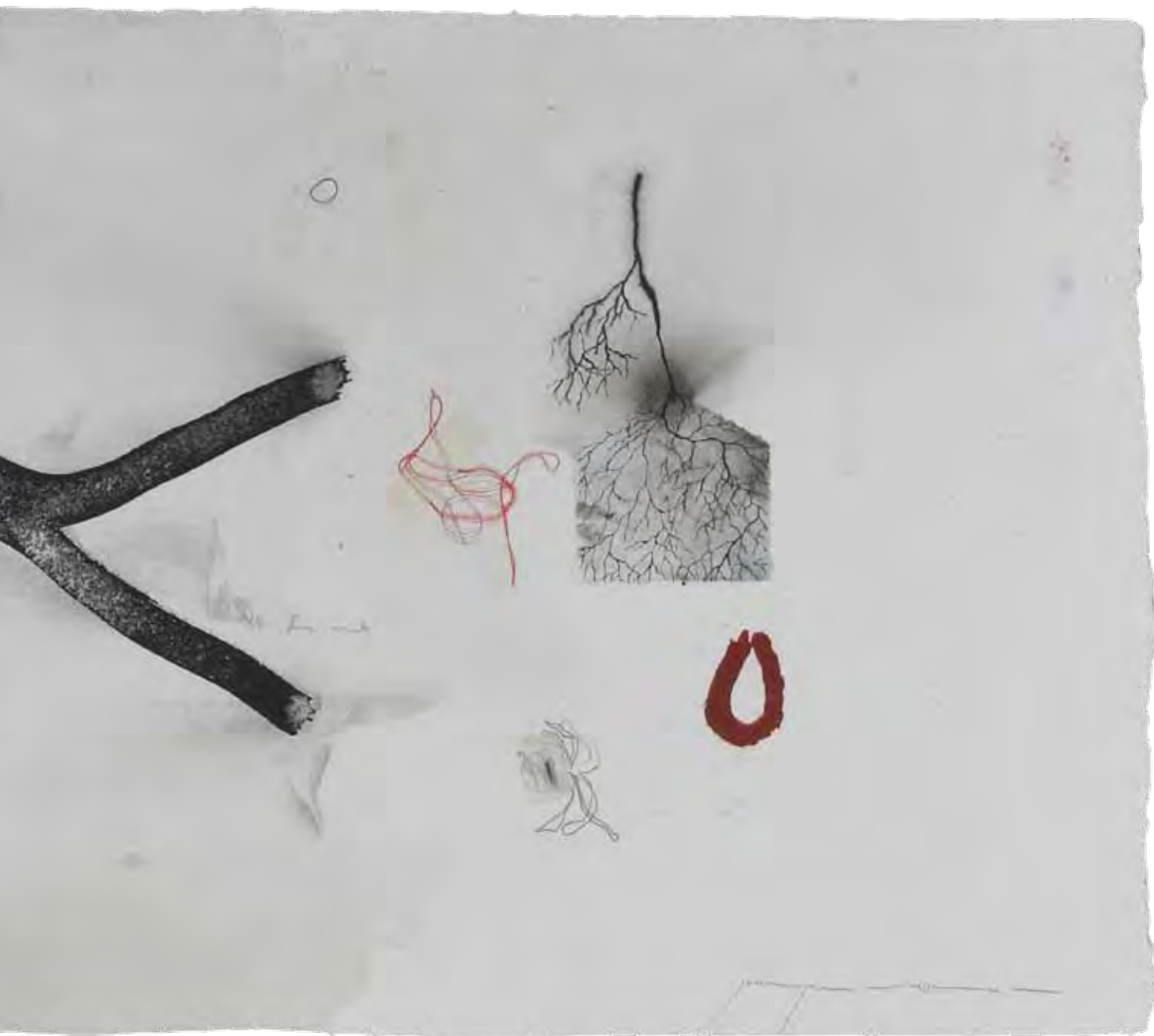

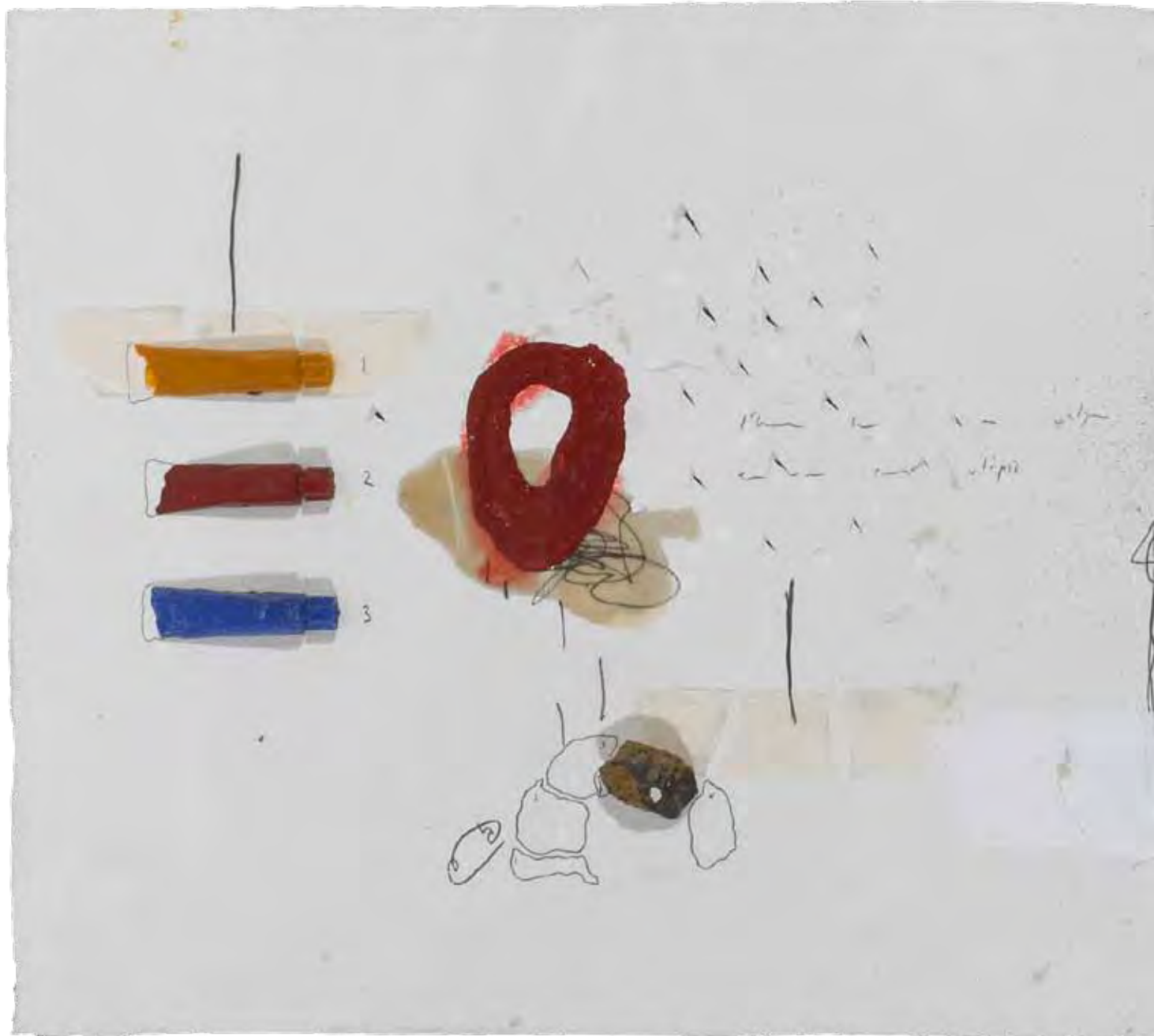

Tots deixaren empremtes en el seu camí

45,5 x 102,5 cm. Mixta sobre paper

Col·lecció Xarxa de Museus de les Terres de Lleida i Aran

Troncs que es transformen en vaixells
45,5 x 102,5 cm. Mixta sobre paper
Col·lecció Gelonch - Viladegut

Resta muda a l'estiu i parla quan arriba la tardor
45,5 x 102 cm. Mixta sobre paper

On comencen les coses
45,5 x 102,5 cm. Mixta sobre paper

De les restes aprendràs el que pots ser
45,5 x 102 cm. Mixta sobre paper

() e 8 7 a

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

15342

Parla el vermell, el negre i el blanc
28,5 x 76 cm. Mixta sobre paper
Col·lecció Martínez+Franch

Allò dur es torna tou
24,5 x 65 cm. Mixta sobre paper

Com còdols en el riu, com titelles en un armari
24,5 x 65 cm. Mixta sobre paper
Col·lecció Martínez+Franch

installation

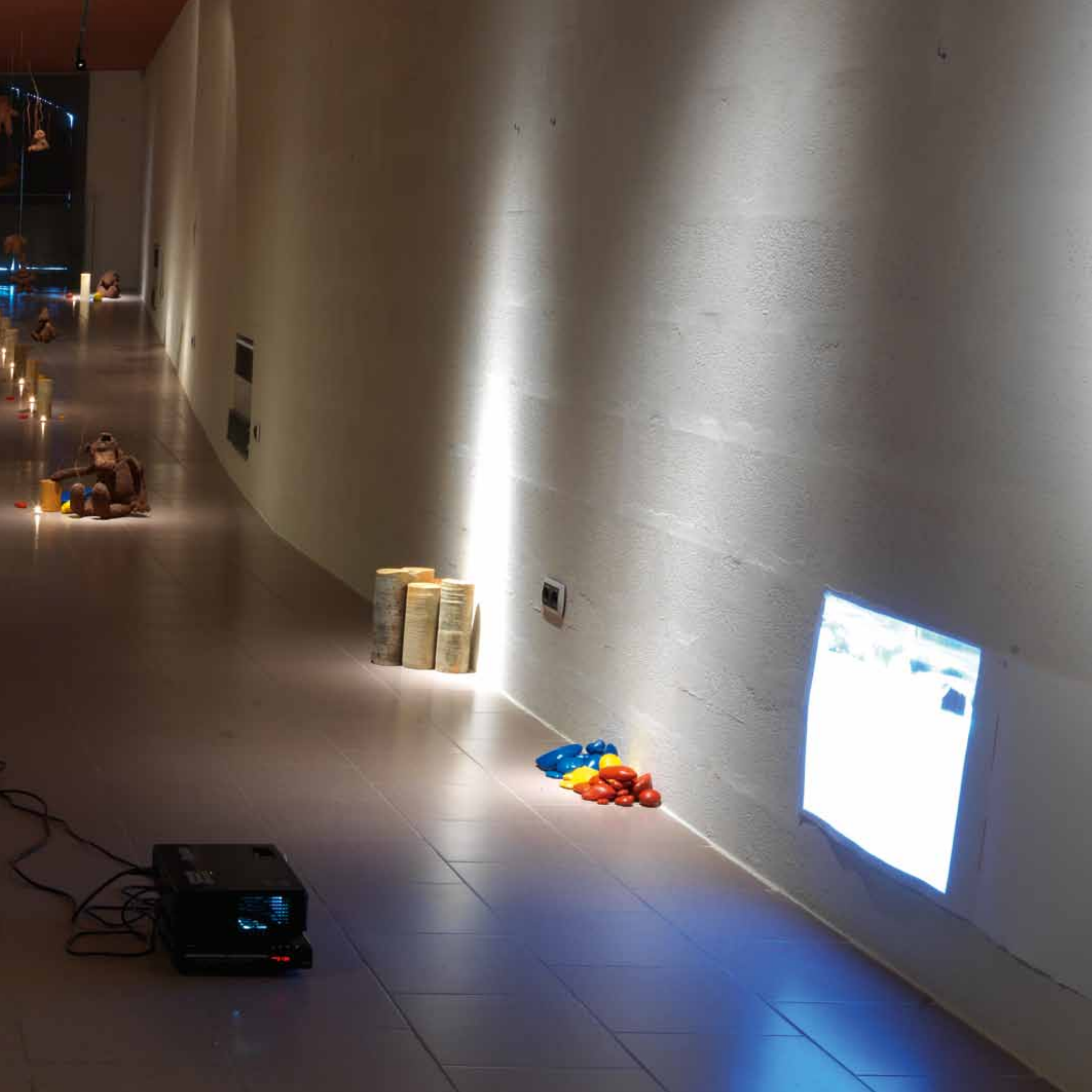
instal·laciones

instalaciones

Somnis trencats

peluixos folrats de ferro, pedra xorrejada, sulfat de ferro, codines i video projecció. Total de 22 unitats

Somnis trencats (details)

Aturar-se per poder caminar, caminar per poder aturar-se
(horitzontal o vertical) 300 o 400 x 120 cm (mesures variables segons espai). 66 tacs. Mixta sobre fusta

Aturar-se per poder caminar, caminar per poder aturar-se (detall)

Vaixells de terra

40 un. Terracota, acer, acrílic i resina. Mesures variables

Vaixells de terra (detall)

Biografia / Biografia / Biography

Ponts, 1968

www.joanperemassana.com

Exposicions individuals

2011

- **Del llibre de l'aigua: Com a titelles.**
Museu Comarcal de Cervera. Cervera
- **Del llibre de l'aigua: Com a titelles.**
Museu Comarcal de l'Urgell. Tàrraga
- **Del llibre de l'aigua: Com a titelles.**
Museu de la Noguera. Balaguer
- **Del llibre de l'aigua: Com a titelles.**
Galleria de Bonis. Reggio Emilia. (Itàlia)
- **Del llibre de l'aigua: Formats petits i mitjans.**
Quiosc Gallery. Tremp
- **Del llibre de l'aigua: Com a titelles.**
Museu de Lleida. Lleida
- **Del llibre de l'aigua: Com a titelles.**
Galleria de Bonis. Padova. (Itàlia)
- **Del llibre de l'aigua: Com a titelles. Formats mitjans i petits.** Galeria Espai Cavallers 31-33. Lleida

2010

- **Il libro dell'acqua per Martí.** Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea. Milano. (Itàlia)

2009

- **Un llibre per al Martí.** Galeria Paqui Delgado. Sant Sadurní d'Anoia

2008

- **Il libro dell'acqua. (Il parte).** Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea. Milano. (Itàlia)
- **Il Libro dell'acqua.** Galleria La Bussola. Cosenza. (Itàlia)
- **Il libro dell'acqua.** Pinacoteca de Jesi. (Itàlia)

2007

- **Il libro dell'acqua.**
Palazzo delle Arti Napoli. Napoli. (Itàlia)
- **Mémoire de le territoire (Instal·lació).** Grans formats. Château d'Haute Serre. Cahors. (França)

2006

- **Il libro degli alberi.** Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea. Milano. (Itàlia)
- **El llibre dels arbres.** Galeria Carne Espinet. Barcelona
- **Joanpere Massana.** Ajuntament de Ponts. Ponts

- **El llibre dels arbres II.** Galeria Espai Cavallers 31-33. Lleida
- **El llibre dels arbres II.** Galeria Collage. Lleida

2004

- **Lo llibre dels núvols (Un llibre per la Jana).** Galeria Carne Espinet. Barcelona

2003

- **Joanpere Massana.** Sala de l'Ajuntament de Ponts. Ponts
- **Un llibre per la Jana.** Galeria Collage. Lleida
- **Un llibre per la Jana.** Galleria Il Torchio. Milano (Itàlia)

2002

- **Lo llibre dels jocs.** Galeria Carne Espinet. Barcelona
- **Il libro dei giochi.** Galleria Il Torchio. Milano. (Itàlia)

2001

- **Joanpere Massana.** Galerie L'Arbre de Lune. Avignon. (França)

2000

- **Representació i oclusió.** Art & Públic. Cornellà de Llobregat
- **Anònims en les pedres (a Sant Pere de Pont).** Institut d'Estudis Ilerdencs. Lleida
- **Metres dins el meridià.** Instal·lació. Institut Français de Barcelone. Barcelona

1999

- **Records d'un passat present.** Ajuntament de Ponts. Ponts
- **Imatges atrapades en el gel.** Galeria Matisse. Barcelona
- **Les formes de l'alchimie.** Pinture - Sculpture. Galerie L'Arbre de Lune. Uzès. (França)
- **Anònims en les pedres.** Galeria Susany. Vic
- **Xavi Deu, Joanpere Massana, Jo Milne.** Instal·lació. Cent arrels per cent arbres cremats. Museu de Sant Pol de Mar. Sant Pol de Mar

1998

- **On és el dalt i el baix?** Periferiart. Lleida
- **Tautologies vegetals.** Espai Guinovart. Agramunt
- **Jungfrau.** Art Públic-Can Felipa. Barcelona

1997

- **Inicis de forma II.** Ajuntament de Ponts. Ponts
- **Diàleg? Joanpere massana - Miquel Gascón.** Museu Comarcal de l'Urgell. Tàrrrega

1996

- **Gargots - Inicis de forma.** Galeria Matisse. Barcelona

1994

- **Llops amb pell de xais.** Instal·lació. Tossa de Mar
- **Xais amb pell de llops.** Instal·lació. Ponts
- **Llops amb pell de xais, xais amb pell de llops.** **Gargots - Inicis de matèries.** Pintura, escultura Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics. Lleida
- **Llops amb pell...** Dibuix i gravats. Periferiart. Lleida

1992

- **Taules.** Instal·lació. Canholich. Andorra
- **Taules II.** Instal·lació. Facultat de Belles Arts. Barcelona

Exposicions col·lectives

2011

- **BAF 2011.** Bergamo Arte Fiera. Galleria Il Torchio-Costantini. Bergamo. (Itàlia)

2010

- **BAF 2010. Bergamo Arte Fiera.** Galleria Il Torchio-Costantini. Bergamo. (Itàlia)
- **Collettiva.** Galleria Il Torchio-Costantini. Milano. (Itàlia)
- **ARTEPADOVA 2010.** Galleria Il Torchio-Costantini. Padova. (Itàlia)

2009

- **LILLE ART FAIR.** Galleria Il Torchio-Costantini. Lille. (França)
- **BAF. Bergamo Arte Fiera.** Galleria Il Torchio-Costantini. Bergamo. (Itàlia)
- **MIART 09.** Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea. (Itàlia)
- **Colectiva de verano.** Galería Vértice. Oviedo
- **Dibuix: Mitjà d'expressió artística.** Galeria Espai Cavallers 31-33. Lleida
- **Colectiva artistas de la galería.** Galería Vértice. Oviedo
- **STEP 09.** Galleria Il Torchio-Costantini. Milano. (Itàlia)

- **Colectiva de la galería.** Galeria Paqui Delgado. Sant Sadurní d'Anoia
- **Klein Formate.** 100 Kubik Gallery. Colonia. (Alemanya)
- **Galleria di Arte Contemporanea.** Palazzo Pianetti. Pinacoteca de Jesi. (Itàlia)

2008

- **BAF 2008.** Fiera d'Arte Contemporanea di Bergamo. Galleria Il Torchio-Costantini. Bergamo. (Itàlia)
- **ART-MADRID.** Pabellón de Cristal de la Casa de Campo. Galeria Carme Espinet. Madrid
- **Piazza d'Arte.** Teatro dell'Arte. Milano. (Itàlia)
- **MIART 08.** Galleria Il Torchio-Costantini. Milano. (Itàlia)
- **Encara Cristòfol.** Galeria Espai Cavallers 31-33. Lleida
- **ARTEPADOVA.** Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea. (Itàlia)
- **St-08. Foire d'Strasbourg.** Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea (Itàlia)

2007

- **ARTMADRID.** Pabellón de Cristal de la Casa de Campo. Galeria Carme Espinet. Madrid.
- **MIART 07.** Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea. Milano. (Itàlia)
- **CERCO 07.** Auditorio de Zaragoza. Galería Carme Espinet. Zaragoza
- **KUNSART.** Galleria Il Torchio-Costantini. Bolzano. (Itàlia)
- **Armiebagagli.** Galleria Il Torchio-Costantini. Milano. (Itàlia)
- **Nuits composites.** Château d'Haute Serre. Cahors. (França)
- **Art i Vida.** Museu Comarcal de l'Urgell. Tàrrrega
- **ARTEPADOVA.** Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea. (Itàlia)
- **Impresions de Lleida.** Galeria Espai 31-33. Lleida
- **St-07. Foire d'Strasbourg.** Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea. (França)
- **RIPARTE.** Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea. Roma. (Itàlia)

2006

- **ARTEFIERA.** Fiera di Bologna. Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea. (Itàlia)
- **Un fotògraf i cinc pintors.** Galeria Carme Espinet. Barcelona
- **RIPARTE.** Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea. Napoli. (Itàlia)

- **MIART 06.** Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea. (Italia)
- **Col·lectiva d'estiu.** Galeria Carme Espinet. Barcelona
- **ARTEPADOVA.** Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea. (Italia)
- **St-06. Foire d'Strasbourg.** Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea. (France)
- **RIPARTE.** Galleria Il Torchio-Costantini. Roma. (Italia)
- **Temps d'artistes.** Galeria Carme Espinet. Barcelona

2005

- **Gli artisti di galleria nel nuovo spazio espositivo.** Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea. Milano. (Italia)
- **ARTEFIERA.** Fiera di Bologna. Galleria Costantini Arte Contemporanea-II Torchio. (Italia)
- **COL·LECCIO TESTIMONI.** Adquisicions 2003-04. Fundació la Caixa. Sala de Exposiciones Plaza Conde de Rodezno. Pamplona
- **MIART 05.** Fiera di Milano. Galleria Il Torchio-Costantini. Arte Contemporanea. (Italia)
- **Els artistes i els tallers.** Fundació Pública Institut d'Estudis Ilerdencs. Lleida
- **INART.** Fira Internacional d'Art. Fundació Institut d'Estudis Ilerdencs. Girona
- **De Miró a Clavé.** Paraula i forma a l'art contemporani. Museu de Sant Cugat. Sant Cugat
- **F. Galliani, G. Cuomo, Joanpere Massana.** Duplex Art Gallery. Genova. (Italia)
- **Col·lectiva d'Estiu.** Galeria Carme Espinet. Barcelona
- **ARTVERONA.** Fiera di Verona. Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea. (Italia)
- **Mite, treball i art** a la Venus de Gavà. Ajuntament de Gavà. Gavà
- **ARTEPADOVA.** Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea. (Italia)
- **ARTEPADOVA.** Duplex Art Gallery. (Italia)
- **Any 2005. Any del llibre.** Galeria Cal Talaveró. Verdú
- **St-05. Foire d'Strasbourg.** Galeria Carme Espinet. Strasburg. (France)
- **RIPARTE.** Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea. Roma. (Italia)

2004

- **ARTEFIERA.** Fiera di Bologna. Galleria Costantini Arte Contemporanea-II Torchio. (Italia)
- **ARTEFIERA.** Galeria Carme Espinet. Bologna. (Italia)

- **MIART 04.** Fiera di Milano. Galleria Costantini Arte Contemporanea. (Italia)
- **Mostra d'Arts Plàstiques de Tàrraga.** Museu Comarcal de l'Urgell. Tàrraga
- **Colectiva.** Galleria La Bussola. Cosenza. (Italia)
- **Els artistes i els tallers.** Sala Gòtica. Institut d'Estudis Ilerdencs. Lleida
- **ARTEPADOVA.** Fiera di Padova. Galleria Costantini Arte Contemporanea. Padova. (Italia)
- **ARTEVARI. Fiera di Vari.** Galleria Costantini Arte Contemporanea. Vari. (Italia)
- **Fiera di Reggio-Emilia.** Galleria Costantini Arte Contemporanea. Reggio-Emilia. (Italia)

2003

- **ARTEFIERA.** Fiera di Bologna. Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea. (Italia)
- **FIERA DI FORLI.** Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea. (Italia)
- **FIERA DI BARI.** Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea. (Italia)
- **FIERA DI VICENZA.** Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea. (Italia)
- **MIART 2003. Fiera di Milano.** Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea. (Italia)
- **Terra i Arbres.** Universitat Autònoma de Barcelona. Palau Sant Jordi de Barcelona, Hospitalet de Llobregat, Montblanc, Valls, Tàrraga, Manlleu, Teruel, Alcalá de Henares, etc.
- **Col·lectiva.** Galeria Susany. Vic
- **Homenatge a Josep Guinovart.** Espai Guinovart d'Agramunt. Biblioteca Pública de Lleida
- **Fons del Museu 1992-2003.** Museu de Sant Pol de Mar. Sant Pol de Mar
- **ARTEPADOVA.** Fiera di Padova. Galleria Costantini arte contemporanea. Padova. (Italia)

2002

- **MIART 2002.** Fiera di Milano. Galleria Il Torchio. Milano. (Italia)
- **Ocres.** Galeria Susany. Vic
- **Artistes de la galeria.** Galeria Carme Espinet. Barcelona
- **Homenatge a Gaudí.** Galeria Cal Talaveró. Verdú
- **Terra i arbres.** Artistes per la terra. Palau Robert. Barcelona. Itinerant per Catalunya. Catàleg
- **Fiera di Montichiari.** Galleria Il Torchio. Montichiari. (Italia)
- **ARTEPADOVA.** Fiera di Padova. Galleria Il Torchio. Padova. (Italia)

- **COL-LECCIÓ TESTIMONI 01-02.**
Fundació La Caixa. Tarragona
- **Artisti di la Galleria.** Galleria Il Torchio. Milano. (Italia)
- **Col·lectiva.** Galeria Susany. Vic

2001

- **Les couleurs de l'hiver.** Galerie l'Arbre de Lune. Uzès. (France)
- **10 artistes pel 700 aniversari de la Universitat de Lleida.** Itinerant per les Universitats de parla catalana. Vic, Alacant, Girona, Barcelona
- **Joves artistes flamencs i catalans junts a Brussel·les.** Universitat de Brussel·les. (Bèlgica)
- **ARTEXPO 2001.** Recinte Firal de Monjuic. Galeria Carme Espinet. Barcelona
- **Artistes de la galeria.**
Galeria Carme Espinet. Barcelona
- **AD HOC. 20è. Aniversari.** Galeria Susany. Vic
- **Fiera di Montichiari.**
Galleria Il Torchio. Montichiari. (Italia)
- **ARTEPADOVA.** Fiera di Padova. Galleria Il Torchio. Padova. (Italia)
- **10 artistes pel 700 aniversari de la Universitat de Lleida.** Universitat Pompeu Fabra. Barcelona.
- **MUSEUM.** Parma in arte.
Galleria Il Torchio. Parma. (Italia)

2000

- **XII BIENNAL Mostra d'Art Contemporani Català.**
Canals Galeria d'Art, Generalitatde Catalunya, Diputació de Barcelona, etc. Itinerant per Catalunya i Andorra fins el 2002
- **ARTEXPO 2000.** Recinte Firal de Monjuic. Galeria Carme Espinet. Barcelona
- **Artistes de la Galeria.**
Galeria Carme Espinet. Barcelona
- **I Mostra d'Art Jove de la Noguera.**
Sala Lola Anglada. Barcelona

1999

- **ARTEXPO 99. Fira d'Art de Barcelona.**
Recinte Firal de Monjuic. Galeria Matisse
- **Artistes de la galerie.** Galerie l'Arbre de Lune. Uzès. (France)
- **Artistes de la galeria.** Galeria Matisse. Barcelona.
- **Col·lectiva.** Galeria Susany. Vic
- **I Mostra d'Art Jove de la Noguera.**
Museu de la Noguera. Balaguer
- **A partir de Matisse** Galeria Carme Espinet. Barcelona
- **ARTEXPO 98.** Fira d'Art de Barcelona. Recinte Firal de Monjuic. Galeria Matisse
- **JUNGFRAU.** Can Felipa. Barcelona
- **Col·lectiva.** Susany Galeria d'Art. Vic
- **Artistes de la Galeria.** Galeria Matisse. Barcelona

- **Artistes sans frontiere.**
Galerie l'Arbre de Lune. Uzès. (France)
- **Campanya pro-afectats de l'huracà Mitch.**
Universitat de Lleida. Lleida
- **Mil·lenari del Císter.** Monestir de Poblet. Itinerant. Llibre
- **Petit format.** Galeria Matisse. Barcelona

1997

- **ARTEXPO 97. Fira d'Art de Barcelona.**
Recinte Firal de Monjuic. Galeria Matisse
- **Els artistes catalans a Josep Pla.** Casa Elizalde. Barcelona. Itinerant per Catalunya i Andorra
- **Col·lectiva, Periferiart.** Lleida
- **Lluita contra el càncer.**
Sala d'Exposicions Ajuntament de Ponts. Ponts
- **Artistes de la Galeria.** Galeria Matisse. Barcelona

1996

- **Mostra d'Art Contemporani Català.** Monestir de Sant Cugat del Vallès. Itinerant per Catalunya i Andorra
- **XIIIè Premi Cercle de Belles Arts.**
Institut d'Estudis Ilerdencs. Lleida
- **Art Itinerant.** Periferiart. Lleida
- **Art Itinerant.** Sala Creus. Terrassa
- **A tant el punt.** Indecor. Lleida
- **Col·lectiva.** Galeria Matisse. Barcelona
- **Merc'art III.** Indecor. Lleida

1995

- **XIIè. Premi Cercle de Belles Arts.**
Institut d'Estudis Ilerdencs. Lleida
- **Professors d'Arts Plàstiques.** Departament d'Ensenyament. Barcelona
- **Col·lectiva.** Galeria Matisse. Barcelona
- **Art Itinerant.** Turomarc. Barcelona
- **Art Itinerant.** Gabarró. Sabadell
- **Merc'art II.** Indecor. Lleida

1994

- **Artistes per un nou segle.** Galeria Canals. Sant Cugat del Vallès
- **Merc'art.** Indecor. Lleida
- **Professors d'Art.** Sala Marsà. Tàrrrega

1993

- **Gravat-Escultura.** Sala Lola Anglada. Barcelona

1992

- **3a Entrega. Fundació "la Caixa".** Lleida
- **11a Mostra d'Arts Plàstiques per a Joves.**
Palau Marc. Barcelona. Itinerant per Catalunya
- **34è Premi a la Pintura Jove.**
Sala Parés. Barcelona

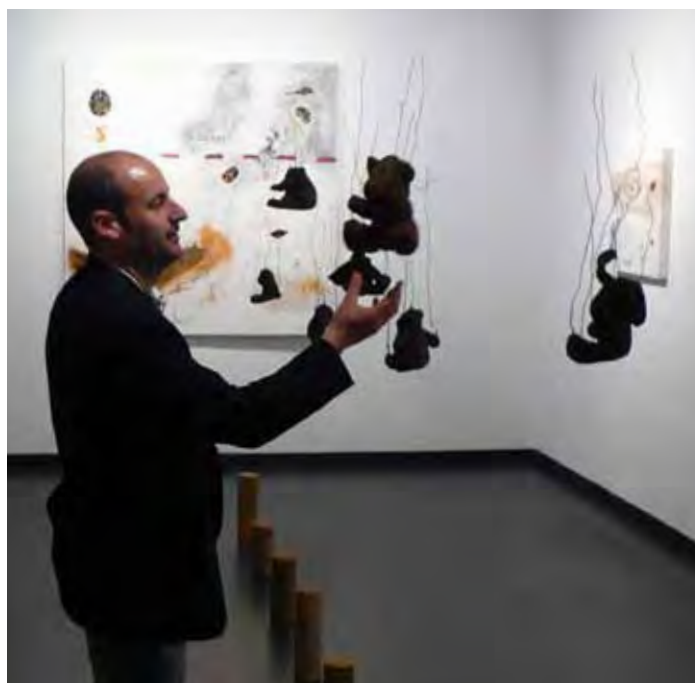
- **Estudiants d'Escultura de Belles Arts.**
Hospital del Mar. Barcelona

1991

- **10a Mostra d'Arts Plàstiques per a Joves.**
Sala Lola Anglada. Barcelona
- **La joie de vivre.** Cova del Drac. Barcelona
- **Art, esperit i matèria.** Sala d'exposicions de l'ACAP. Barcelona
- **Estudiants d'escultura de Belles Arts.**
Hospital del Mar. Barcelona

Premis i seleccions

- **10a Mostra d'Arts Plàstiques per a Joves.**
Fase Territorial de Barcelona. Sala Lola Anglada. (1991)
- **3a Entrega Fundació "la Caixa".** Lleida. (1992)
- **11a Mostra d'Arts Plàstiques per a Joves.**
Fase Territorial de Barcelona. Sala Lola Anglada.
Fase Territorial de Catalunya. Palau Marc.
1r Premi en Pintura. (1992)
- **34è Premi a la Pintura Jove.** Sala Parés. (1992)
- **Artistes per un nou segle.** Galeria Canals. (1994)
- **XIIè Premi Cercle de Belles Arts.** Institut d'Estudis Ilerdencs. (1995)
- **Xa Mostra d'Art Contemporani Català.**
Galeria Canals. (1996)
- **XIIIè Premi Cercle de Belles Arts.**
Institut d'Estudis Ilerdencs. 3r Premi. (1996)
- **la Mosta d'Art Jove de la Noguera.** Museu Comarcal de la Noguera. Balaguer. (1999)

Joanpere Massana. Il libro dell'acqua per Martí.
Galleria il Torchio-Costantini 2010 (fotografia Stefano Costantini)

- **XII Biennal Mostra d'Art Contemporani Català 2000.** Canals Galeria d'Art. Itinerant per Catalunya i Andorra
- **Joves Artistes flamencs i catalans junts a Brussel·les.**
Universitat de Brussel·les. Bèlgica. Departament de la Presidència. Secretaria General de Joventut de la Generalitat de Catalunya. (2001)
- **10 Artistes pel 700 aniversari de la Universitat de Lleida.** Itinerant per les Universitats de parla catalana. (2000-03)
- **Premi als Èxits Culturals.** Jove Cambra de Catalunya. (2004)

Fons d'obra a

- Collezione Sanofi-Synthelabo S.P.A. Milano (Italia)
- Collezione Eurolinea S.R.L. Milano (Italia)
- Collezione Lofarma S.P.A. Milano (Italia)
- Collezione Alfa Wasserman. Bologna (Italia)
- Collezione Alfa Wasserman. Lisboa (Portugal)
- Collezione Alfa Wasserman. Milano (Italia)
- Collezione Bama-Geve. Barcelona
- Col·lecció Monestir de Santes Creus
- Col·lecció Copaga. Lleida
- Col·lecció Testimoni. Barcelona. 2002 i 2004.
Fundació "la Caixa"
- Col·lecció Fundació Agrupació Mútua. Barcelona
- Col·lecció de la Generalitat de Catalunya. Barcelona
- Col·lecció de la Generalitat de Catalunya.
Direcció General de Joventut. Barcelona
- Col·lecció del Col·legi d'Arquitectes Tècnics i Aparelladors. Lleida
- Col·lecció d'obra gràfica del Col·legi d'Arquitectes Tècnics i Aparelladors. Lleida
- Col·lecció Caixa de Manresa. Lleida
- Col·lecció Ros Roca Group. Tàrraga
- Col·lecció Uría Menendez. Barcelona. Madrid
- Col·lecció Gelonch-Viladegut. Paris (França)
- Col·lecció Martínez+Franch. Barcelona
- Col·lecció Perla de Segre. Ponts
- Col·lecció Biel Torrents. Art Públic. Cornellà
- Institut d'Estudis Ilerdencs. Diputació de Lleida
- Institut Francès de Barcelona
- Museu Comarcal de l'Urgell. Tàrraga
- Museu Comarcal de Cervera
- Museu Comarcal de la Noguera. Balaguer
- Museu de Lleida. Comarcal i Diocesà. Lleida
- Museu de Sant Pol de Mar. Barcelona
- Pinacoteca de Jesi. (Italia)
- Universitat Catalana d'Estiu. Prada
- Xarxa de Museus de les Terres de Lleida i Aran
- Galeria Paqui Delgado. Sant Sadurní
- Galeria Espai Cavallers 31-33. Lleida
- Quiosc Art Gallery. Tremp
- Galleria Il Torchio-Costantini
Arte Contemporanea. Milano. (Italia)
- Galleria de'Bonis. Reggio Emilia. Padova (Italia)
- 100 Kubik Gallery. Köln. (Alemanya)

